

سپي څنگه مډالونه وگټل؟

(د طنزونو مجموعه)

ليکوال: عبدالنافع همت

۱۳۸۶ ل کال

Ketabton.com

د کتاب پېژندنه

- د کتاب نوم : سپي څنگه مډالونه وگټل؟
ليکوال : عبدالنافع همت
خپرندوی : نارنج خپرندويه ټولنه - کندهار
د چاپ شمېر : ۱۰۰۰ ټوکه
کمپوز او ډيزاين : سيف الرحمن کریمزی
د پښتۍ طرح : هژبر شینواری
د چاپ کال : ۱۳۸۶ ل کال
برېښنالیک : anhimmat@gmail.com
-

د دې کتاب د چاپ حقوق له لیکوال او خپرندويي ټولني سره خوندي دي.

اهداء :

دا کتاب هغو افغانانو ته اهداء کوم چي د قبيلوي گټو
پر ځای د ملي گټو په اړه فکر کوي.

عبدالنافع همت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کورودانی

له محترم پسرلي صاحب او جهاني صاحب
خخه د زړه له کومي مننه کوم، چي پر دې
کتاب يې سريزي وليکلې. دغه ډول د هژبر
شينواري د احسان هم خورا ډېر پوروي يم،
چي په نيمه خوله يې زما وړانديز ومانه او په
لنډ وخت کي يې د کتاب د پښتې طرح جوړه
کړه. د دې تر څنگ د نارنج خپرندويه ټولني
مشر بناغلي سيداحمد قانع هم وگڼلم، چي دا
کتاب يې چاپ او دا دی د ده له برکته ستاسي
تر گوتو پوري دررسېږي.

ع، همت

محمدصديق پسرلی

دا اثر

کابو دوه زره کاله پخوا کوم عالم ویلي وو چې: ”ادبي لیکنې باید یا خوندورې او یا گټورې وي“. دغه خبره به ډېرو خلکو ورسره منلې وي، چې تر مور پورې هم راوړسېده او زما هم د غوره لیکنې لپاره دا شرطونه خوښ شول.

څرنگه چې ادبیات معنوي خوراگونه دي، لکه سابه او مېوې باید یا سپرې ته خوند ورکړي او یا گټه ولري. خټکیو پر خلکو خپل خوند منلی دی، په گټه او تاوان پسې یې څوک سر نه گرځوي.

شلغم چې ډېر گټور دي، پر بې خوندۍ او بدبویۍ سربېره په شوق خوړل کېږي، خو له تازه خرماوو او منو څخه هېڅوک مخ نه شي اړولای، ځکه چې هم گټورې او هم خوندورې دي، نو ادبي لیکنې هم باید دغه دواړه صفتونه ولري. ما چې د محترم همت صاحب دا اثر ولوست، تر ډېره حده یې د منو او خرماوو په شان دواړه صفتونه لرل، ځکه یې ډېر ښه اثر گڼم او هیله لرم چې خدای دي همت صاحب ته اوږد عمر او روغ صورت ور په برخه کړي، چې دغسې نور کامیاب آثار هم وپنځوي.

عبدالباري جهاني

د عبدالنافع همت طنزونه

عبدالنافع همت له څه کم لسو کالو راهيسي پېژنم؛ لیکوال او ژورنالست دی. فکر کوم د ده داسي خوبه ده، چي د خپل ژوند زیاتره برخه طنز لیکلو ته ورکړي. که يې رښتیا هم دا فیصله کړې وي، نو زه وایم چي دا يې ښه تصمیم نیولی دی. همت صاحب په عادي مجلسونو کي هم له طنز ویلو سره مینه لري او ښایي دغه علت وي، چي مجلس يې ډېر خور دی او پر چانه غمپري.

د پښتو ادب هره برخه، په تېره بیا نثر، ډرامې، ترجمې او تحقیقاتي نثرونه ټول ډېر زیات کار غواړي. په دې لړ کي د طنز برخه، چي د یوې ژبي په اصطلاح مالگه ده، ډېر خواره لیدل کېږي او سړی ویلای سي چي ډېره لږه توجه ورته سوې ده. دا چي همت صاحب لېڅې راغړلي او دې خوا ته يې مخه کړې ده، زما په عقیده ډېر ښک کار دی او تر هغه ځایه چي ما يې طنزونه لوستي دي، نو تر عهدې يې هم ښه وتلی دی. زه یقین لرم چي همت صاحب به د ترکیبې د مشهور او محبوب لیکوال عزیز نسین طنزونه لوستي وي، ځکه چي ماته يې په طنزونو کي د هغه د طنزیه داستانونو یو څرک راملومپري. په هر صورت، دا خبره لا ښایي ډېره مهمه نه وي، خبره په خپله د همت صاحب د سبک او افادې ده.

د طنزونو وظيفه يوازې د خلکو خندول نه دي، بلکې د ټوکو په لهجه يا په غير جدي لهجه ترڅو حقايقو ته د خلکو متوجه کول دي. کله - کله خو عادي، جدي، سياسي مضامين او مقالې او حتی له اوره ډکي ويناوي هم د طنزونو په څېر تاثير نه سي بنډلای. طنز د انتقاد کولو ډېر خوږ او په زړه پوري شکل دی او دغه علت دی چې حتی پر هغو کسانو، چې د انتقاد گوته ورته نيوله کېږي، هم ډېر بد نه لگېږي او کله - کله يې بنايي خپلو اشتباهاتو ته متوجه کړي. د طنزو په ژبه داسې اجتماعي ستونزو او نيمگړتياوو ته اشاره کېږي، چې که په جدي شکل وليکل سي او يا وويل سي، نو بنايي د طنزونو په اندازه اغېزه ونه لري. همت صاحب په خپلو ليکنو کې د يوه ښه طنز ليکونکي په حيث هم ښه موضوعات انتخاب کړي او هم يې د ښې زړورتيا څخه کار اخيستی دی.

”تولسي په ارگ کې“ يې داسې طنزيه داستان دی، چې د جمهور رئيس پر شا و خوا راټولو سويو غوږه مالانو او نالايقو کسانو ته د سړي توجه وراوړي. په دې طنز کې د ارگ په مجلس کې د تولسي ډرامې په باب بحث دونه زور اخلي، چې اصلي موضوع، چې له پاکستان سره د افغانستان اړيکي دي، په ارگ کې د راغونډو سويو وزيرانو له ياده وزي. په لومړي سر کې وزيران داسې فکر کوي، چې د اطلاعاتو او کلتور وزير بنايي د ټوکو لپاره د تولسي ډرامې خبره راپورته کړې وي، خو وروسته متوجه کېږي چې هغه جدي دی او بيا وروسته خپله جمهور رئيس هم په دې بحث کې برخه ورسره اخلي او د پاکستان د مداخلې خبره د ټولو له ياده وزي. په زړه پوري خبره دا ده چې همت صاحب

په خپله هم گواکي تولسي ډرامه په ډېر غور کتلې او د ډرامې د ټولو کرکټرونو له خصوصيانو او هدفونو سره بلد دی. دی له دې ډرامې سره بلد دی، ځکه نو کولای سي چي په طنزیه لیکنه کي کار ورڅخه واخلي.

”د ډيانا مجسمه“ په نوم طنزیه لیکنه کي په ډېر مهارت دا بنیې چي افغانان څرنگه په یوه او بل چل له خپل هیواد څخه وتلو ته مخه کوي، له څه ډول چلونو څخه کار اخلي او کله چي یې کار تقریباً پای ته رسېږي، نو گوري چي بخت یاري نه ورسره کوي او هغه طالبان، چي مهاجر افغان غوښتل د هغوی له ظلمه سیاسي پناه واخلي او ځان د بریتانیې مقاماتو ته مجسمه جوړوونکی معرفي کړي او د هغوی د توجه د جلبولو لپاره د ډيانا مجسمه ورته وړاندي کوي، سقوط کوي او پر ده باندي له خپل وطن څخه د مهاجر کېدو پلمه درېږي.

دغه راز یې په هر طنز کي یو ښه مطلب ته ځای ورکړی دی او ټول طنزونه یې په څو ځله لوستلو ارزې. څرنگه چي زه خپله پر طنز باندي د ډېري لیکنې صلاحیت نه لرم او یوازي د طنز مینه وال یم، نو خپلي خبري دلته پای ته رسوم او تاسي لوستونکي د دې طنزونو لوستلو ته رابولم.

د ډيانا مجسمه

کله چې مي په اسلام اباد کي د انگلستان د سفارت مخ ته په ځورند شوي لیست کي خپل نوم ولید، نو که رښتیا ووايم، له ډېري خوشاليه په کاليو کي نه ځایېدم. ما ويل ياره جباريه لکه چې له خيره سره جبار خان شوې! ځکه چې په دې لیست کي د يو چا نوم دا مانا درلوده چې گواکي غوښتنلیک يې منل شوی او د مرکې لپاره غوره شوی دی.

د سفارت مخ ته خورا گڼه گڼه ول. خلک پر هغه کوچنی، غره، چې غوښتنلیکونه يې ټولول، داسي راټول شوي ول، لکه پر غور هډوکي چې سور کي مېرېان راټول شوي وي. خلکو په بېلابېلو نومونو غوښتل ځانونه انگلستان ته ورسوي. چا به درواغ او چا به رښتیا پلمه کول. هغه مهال په افغانستان کي د طالبانو حکومت و، د لوېديځوالو او طالبانو تر منځ تور دېگ تېر شوی و، په طالبانو پوري چې دي هر ډول تور تړلای، نو د لوېديځوالو زړه ته لوېدل. په دغه وخت کي دومره افغانان بهرنيو هېوادونو ته ولاړل چې د روسانو په وخت کي به هم نه وي تللي. نور يې څه کوي بس تياره لنگه غوا وه. يوه سړي ويل: ”زه پخوا سندرغاړی وم، اوس طالبانو په افغانستان کي موسيقي بنده کړې ده، همدا زما د روزی وسيله وه، بل کار زما نه دی زده؛ مجبوره يم چې په ډوډۍ پسې له هېواده ووځم“. يوې ښځي بيا ويل: ”ما په افغانستان کي

ارايشگاه (سينگار تون) درلود، اوس طالبان بنځي بېخي له كوره دباندې نه پرېږدي. "ځينو به بيا خپل پخواني وظيفوي او گوندي كارډونه له ځان سره رااخيستي ول او ويل به يې: "زه په پخواني حكومت كې لوړ پوړى چارواكى وم، اوس مې طالبان وژني". د سفارت يوه چارواكي په لوډسپېكر كې وويل: "هغه خلك چې سياسي پناه غواړي د (A) د غرډې په ليكه كې دي ودرېږي او هغه خلك چې خپلو خپلوانو غوښتي وي د (B) د غرډې ليكې ته دي ورشي. يوسپين زيرى سړى، چې په غوږو لږ دروند و، له يوه ځوان څخه پوښته وكړه چې دا يې څه وويل؟ هغه د A او B د ليكو خبره ورته وكړه. د سپين زيرى وروځي راوځرېدې او په ډډ غږ يې وويل: "مه ديگه نه مې فهمم، مقصد مرا ازيجا زود بېره كه ايجه مخى هستم". حقيقت دا و چې په دې ځاى كې تر رښتيا درواغو ښه بازار درلود. خو په دې شرط چې نوي او رښتياډوله درواغ واى او په دې ډول درواغو كې خو زه هم تر هيچا پاته نه وم. داسې نوي نزي درواغ مې ورته وويل چې تر اوسه د هيچا ورته پام نه و. په خپل غوښتنليك كې مې داسې ورته وليكل: "زه پخوا مجسمه جوړوونكى وم، اوس نه يوازي دا چې له څو كالو راهيسې بېكاره گرځم، بلكې د طالبانو يوې محكمې زما په اړه د اعدام فتوا صادره كړې ده. دوى پر ما دا تور لگوي چې زه بت جوړوونكى يم او خلك بت پالنې ته رابلوم، پنځه مياشتې كېږي چې په پاكستان كې پټ اوسېرم، كه په لاس ورشم، نو يو ساعت مې هم ژوندى نه پرېږدي".

دا چې طالبانو د باميانو مجسې تازه ماتې كړې وې، نو دې كار زما چرې ته لاستى وركړ او زما درواغ يې نور هم رښتيا ته نژدې كړل.

کله چې مي دانټر ويو (مرکې) وخت راورسېده او د مرکې کوټې ته ورغلم، نو د سفارت يوه چارواکي زما غوښتنليک راپورته کړ او بيا يې زما څخه وپوښتل: څو کاله کېږي چې مجسمې جوړوې؟
— ياره صاحب يو شل کاله به کېږي.

— ايا داسې ثبوت وړاندي کولای شې، چې ته رښتيا مجسمه جوړوونکی يې؟
دا يوه داسې پوښتنه وه چې ما پر اسمان غوښته او خدای پر ځمکه راکړه. ژر مي د مېرمن ډيانا هغه مجسمه له کڅوړې راوايسته چې يوه اوونۍ مخکي مي په اسلام اباد کې په لس زره روپيو په يوه تکړه مجسمه جوړوونکي جوړه کړې او په انگليسي ژبه مي خپل نوم پر ليکلی و. د سفارت مامور چې مجسمه وليده، نو خوله يې وپړه کړه او داسې خوشاله شو، لکه کومه ورکه چې يې موندلې وي. مجسمه يې په لاس کې واړوله - راواړوله او بيا يې پر خپل مېز کېښېښووله. تر يو څو لنډو پوښتنو - گروپونو وروسته يې راته وويل چې بس ستا مرکه خلاصه شوه، مور به د نتيجې لپاره ستاسې پر ټاکلې پته خبر درکړو.
ما هم له ډېرې خوشاليه مجسمه نوموړې سفارت کار ته په تحفه کې ورکړه او له سفارته راووتم. ځينو دوستانو مي ډېر تعجب وکړ چې څنگه ستا مرکې دومره لږ وخت ونيو! زمور، خو پښې ټياکي شوې چې له څو مياشتو راهيسې سفارت ته منډې راوهو، خو ما دا راز، چې ځان مي د مجسمه جوړوونکي په نوم معرفي کړی و، له خپلو دوستانو څخه پټ کړ. يوازې مي خپل يوه انډيوال زمري ته چې ما يې پته د سفارت په فورمو کې ليکلې وه، دغه خبره وکړه.

يو سهار زموږ د کور وړ وټکېده. کله چې مي ور خلاص کړ، نو زما انډيوال زمري و، د کاغذونو يو پاکټ يې راکړ او په خدا يې راته وويل: "انډيواله! مبارک دي شه، د انگلستان کار دي سم شو، خو گوره پام دي وي چې شپږيني هم درباندي واوښته". پاکټ چې مي خلاص کړ، نو د انگلستان د سفارت دوه درې مکتوبونه په کښې ول، چې ټول په انگليسي ژبه ليکل شوي ول. زما بيا دا خواري په پيڅکه ده چې غم لږلې انگليسي ژبه مي نه ده زده، خو خير ما ويل د څه لپاره يې لولې، خبره خلاصه ده.

اوس نو وخت ډېر لږ و، ما بايد د کور ټول سامانونه پلورلي وای، ځکه چې له ځان سره مي انگلستان ته نه شوای وړلای. دوې الماری، د اشپزخانې سامان او ځيني نور داسي سامانونه چې چندان بيه يې نه درلوده، د خپل ورور کره مي ولېږل. زوی مي د کباړ دوکاندار ته ولېږه، چې راشي او زه د کور پاته سامان ورباندي وپلورم. يو ساعت لانه و تېر شوی چې د کباړ دوکاندار راوړسېده.

څلور غالی، يو يخچال، يو رنگه ټلوېزيون، يوه ويډيو، څلور بکسونه او داسي نور هغه سامانونه، چې په خرڅولو ارزېدل، پر دکاندار مي يو ځايي په ټيټه بيه وپلورل. زوی ته مي وويل چې ولاړ شي د کور خاوند راولي، چې زه د کور د کرايې، برېښنا، گيس، اوبو او ټيليفون حساب - کتاب ورسره خلاص کړم. موږ لا په همدې خبرو بوخت وو چې زما وراره، جمیل راغی ويل، کاکا خدای دي يې خير کړي، څه خبره ده چې کډه دي ټوله کړې ده؟ ما ويل هو بچيه خيريت دی، موږ له خيره سره انگلستان ته ځو، که خدای کول لږ وخت وروسته به تا هم انگلستان ته راوغواړم. موږ ته هم دا نن د سفارت له خوا خبر راغی. ته خو

په انگليسي ژبه پوهېږې، هاواخله دا دی دا د سفارت کاغذونه ولوله! وراره چي مي د کاغذونو پاکټ خلاص کړ، نو يو وار کټ کټ په خدا شو، ويل کاکا دلته خو يې بل څه ليکلي دي.

د دې خبري په اورېدو مي زړه تر تلو ولوېده، د غړيو شومه مي وخته، ما ويل خدايه فضل وکړې، لکه چي د درواغو سيالي مي بایلوله، وراره ته مي وويل چي ته يې راته ولوله چي څه يې ليکلي دي؟ هغه وويل:

دلته يې داسي ليکلي دي: ”بناغلي جبار صاحب! په ډېري خوښی خبر درکوو، چي د طالبانو هغه رژيم رانسکور شو، چي ستاسي او ستاسي په شان د زرگونو افغانانو ژوند يې تريخ کړی و. اوس به افغانستان ته بشپړه سوله او ډيموکراسي راځي، تاسي کولای شئ چي په ډاډه زړه افغانستان ته ستانه شئ او د پخوا په شان خپل د مجسمې جوړولو کار ته دوام ورکړئ، هيله ده چي نېکمرغه ژوند ولرئ!“

د پېريانو شرط

شينکي به تل پېريانو نيوله. کله چي به پر هغې دغسي حمله راغله، نو پر ځمکه به اوږده وغځېده، تر خولې به يې ځگونه راغلل، پښې او لاسونه به يې کاره شول او کله - کله خو به يې گډي وډي خبري هم کولې. خلکو به ويل چي دا د هغې خپلي خبري نه، بلکي د هغې د پېريانو خبري دي. پېريانو به کله ويل چي مور مسلمانان يو او کله به يې ويل چي کافران يو، همدا اوس د قاف له غره څخه راغلو او کله به يې نورې خبري کولې.

د شينکي د خبرو پر مهال به د شينکي د شا و خوا کورونو ښځي راټولي شوې او هري يوي به د خپلو ستونزو په باب پوښتني ځني کولې. په دې کي به د ناروغانو، ورکو خپلوانو، ورکو شيانو او داسي نورو په اړه پوښتني کېدې، خود شينکي مور به بيا داسي ويل: "اى ظالمانو! تاسي زما لور ولي ځوروي؟ له خدايه نه ډار پرئ؟ اخر تاسي له مور بېچاره گانو څه غواړئ؟".

پېريانو به کله ويل چي سره غواړو، ياني يو شى حلال کړئ او کله به يې بيا نور څه ويل. د شينکي مور به په وار - وار يو چرگ حلال کړ او د پېريانو لپاره به يې همداسي روغ - رمت بام ته وغورځاوه، خو په دې خيراتونو هم د شينکي ناروغي ښه نه شوه.

شينکي يې مور پر ډېرو زيارتونو، پيرانو، تعويدگرو او ډاکټرانو وگرځوله، خو هيڅ گټه يې ونه کړه.

يوه ورځ تر بلې ناروغه کېده او رنگ يې لکه ټيږ زعفران داسي واوښت. مور يې نه پوهېده چې شينکي څه ډول ناروغي لري؟

يوه ورځ چې شينکي پېريانو نيولې او د پخوا په پرتله يې ډېره په تکليف کړې وه، مور بېچاره گي. يې سخته وارخطا شوه او د پخوا په شان يې وويل: ”اى ظالمانو! ولي نه راته وایاست چې تاسي له مور بېچاره گانو څه غواړئ؟“

پېريانو ويل چې که تاسي زموږ يو شرط ومنئ، نو زموږ دي د سليمان^(ع) په گوتمی قسم وي، چې بيا به په ټول ژوند کي شينکي ونه ځوروو.

د شينکي مور، چې د خپلي لور ناروغي ډېره ځورولې وه، خوشاله شوه. ويل ستاسي هر شرط پر غبرگو سترگو منو. دغه يو د سرو زرو وښی چې زما د مور د لاس نښه ده او ما خپلي مېرور ته ساتلی دی، سمدلاسه يې خرڅوم، خو مقصد چې زما لور کي جوړه شي. وواياست څه ډول شرط لري؟ پېريانو وويل:

”شينکي، ستاسي گاونډي جانان ته ورکړئ او که مو بل چا ته ورکړه، نو مور به نه هغه هلک او نه شينکي ژوندي پرېږدو.“

تولسي په ارگ کي

د وزيرانو دا بېړنۍ غونډه د افغانستان په جنوبي ولايتونو کي د نامنيو په باب وه، چي د ځينو لويو ولايتونو واليان، لوی رئيسان او ځيني سفيران هم ورته رابلل شوي ول. که څه هم ولسمشر د اوږده مېز سر ته ناست و او د غونډي ټول برخه وال يې ښه په اسانۍ ليدای شوای، خو بيا هم د مېز ټولو څنډو ته يې داسي په ځير - ځير کتل، لکه حاضر او غير حاضر چي معلوموي. د ولسمشر تندی له گونځو ډک و، غاړي يې تازه کړې او په خپلو خبرو يې داسي پيل وکړ: "تاسي ته معلومه ده چي د افغانستان په جنوبي ولايتونو کي امنيتي وضعیت ورځ په ورځ مخ پر خرابېدو دی او دا هم د لمر په شان سپينه خبره ده چي د دې ټولو نامنيو تر شا د پاکستان لاس دی. د پاکستان ولسمشر جنرال مشرف ډېر دوه مخی سړی دی، پر يوه سر د ترهگری ضد مبارزې کي ځان زموږ سره د نړيوالې ټولني غړی بولي او له بلي خوا افغانان د شا له خوا په چاره وهي او پټ د طالبانو ملاتړ کوي. له دې خبري سره سم د ولسمشر ستونی وچ شو او د اوبو گيلاس يې پر سر پورته کړ. د اطلاعاتو او فرهنگ وزير له دې موقع څخه استفاده وکړه، په يوه لاس کي يې خپلي ژېړننگه ډبريني تسبیح اړولې او په بل لاس يې خپلي عينکي د پزي خوا ته راښويولې، سوکه وويل: بلې جناب صاحب! تاسي ډېره پر ځای خبره کوئ. جنرال مشرف کټ مټ د (پايل

ملهوترا) رول لوبوي. پر يوه سر ځان د تولسي خواخوږې اوخپښه گڼي او پر بل سر د تولسي زوی ”گاتم“ د هغې پر ضد پاروي.

د دې خبرې په اورېدو د غونډې ټولو برخه والو ته خدا ورغله، خو خپلي خداوي يې پټي کړې. يو وزير، چې د اوبو بوتل يې په لاس کې و، ډېر په زوره پوخ وهل چې د ټولو وزيرانو وړپام شو. نوموړي وزير د دې لپاره چې ځان داسې وښيي، چې گواکي اوبه يې په سره غاړه کې ولاړې، مخ شا ته واړاوه او له ځان سره يې پټ پټ خندل. دا چې د اطلاعاتو او فرهنگ وزير ليري د مېز په مخامخ سر کې ناست و او له بلي خوا ولسمشر د اوبو په څښلو لگيا و، نو دغه خبرې او خداوي يې سمې وانه ورېدې او ورپسې زياته يې کړه: اوس په جنوبي ولايتونو کې د ښار دباندي د دولت واک چندان نشته. که دغه حالت همداسې دوام ومومي، نو اخر به مور دې ته اړ شو چې له طالبانو سره مخامخ خبرو ته کښېښو. ځکه مور وليدل چې له زوره څه جوړ نه شول. زما په فکر مور ته همدا يوه لار راپاته ده، بله هيڅ لار نه لرو. خو که له طالبانو سره مخامخ خبرو ته کښېښو، نو له نړيوالې ټولني او په دولت کې له ځينو دوستانو سره به څه کوو؟ او که دا کار ونه کړو، نو طالبان ورځ په ورځ پياوړي کېږي، اوس زه حيران يم چې څه وکړم؟ ولسمشر په دې وخت کې خپل يوه او بيا بل مرستيال ته په داسې ډول وکتل، لکه له هغوی څخه چې د نظر ويلو غوښتنه کوي، خو هغوی يو بل ته له مانا ډک کتلو وروسته بيا هم څه ونه ويل. په دې وخت کې د اطلاعاتو او فرهنگ وزير بيا غاړې تازه کړې او ويې ويل:

محترم رئيس صاحب! زه ستاسي مجبوريټ احساسوم. (مير) هم ستاسي په شان مجبور او په دوه لاري کي ولاړ دی. که (منديرا) ته نژدې کبړي، نو تولسي يې له لاسه وزي او که د پخوا په شان تولسي ته زړه ورنژدې کوي، نو "منديرا" يې پر ارامه نه پرېږدي. اوس دې مسئلې يو داسي حالت رامنځته کړی چې د (ويراني) کورنۍ يو يو غړی، لکه د جنوبي ولايتونو ولسوالۍ چې زموږ له واکه وزي، پر مير بې باوره کبړي، ان دا چې اوس د مير انا ياني (با) چې تر دې مهاله مير ډېر ورباندي گران و، پر هغه بدگومانه شوې ده. زه فکر کوم چې په ويراني کورنۍ کي د (با) خپگان دومره مهم دی، لکه په افغانستان کي د کندهار ولايت امنيت.

په دې وخت کي بيا د غونډي برخه والو په خندا او بېنهياري پيل وکړ. خو دا چې د ولسمشر تندي هماغسي تريو و، نو ډېر ژر بېرته غلي کښېناستل. د غونډي تر دې ځايه ولسمشر داسي فکر کاوه چې د اطلاعاتو او فرهنگ وزير له بل چا سره خبري کوي، خو وروسته چې يې پام شو، هغه د ده خوا ته گوري، نو په لوړ اواز يې وويل: ډاکټر صاحب تاسي د چا خبره کوئ، زه خو هيڅ پوه نه شوم؟

په دې وخت کي ټولو په خندا پيل وکړ. ولسمشر چې خپله يې هم خندل، خو واره پرله پسې وپوښتل: تاسي ولي خاندئ، څه خبره ده؟ ما هم خبر کړئ! خو خنداوي دومره لوړي وې چې د ولسمشر دغه پوښتني چا گردسره وانه ورېږدې. کله چې خنداوي لږ سوکه شوې، د اطلاعاتو او فرهنگ وزير، چې له خندا يې سپين پلاستيکي غاښونه ښکار بدل، لږ په زړورتيا وويل: رئيس صاحب دا يوه هندي ډرامه ده چې له طلوع ټلويزيون څخه پرله پسې خپرېږي: (کيونکه

ساس بهي کبهي بهو تهې) نومېري، خو عام خلک يې (تولسي) بولي. ډېره په زړه پوري ډرامه ده، د افغانستان له اوسني وضعیت سره ډېر سر خوري.

ولسمشر، چي خدا يې نوره هم زياته شوه، وويل: ناځوانه چي دا دومره په زړه پوري ډرامه ده، ولي دي ماته مخکي نه ويل. دا خو ستا دنده هم ده. تر دې وروسته يې د کابينې نورو غړو ته مخ ورواړاوه او ويې ويل: داسي معلومېري چي تاسي ټول دغه ډرامه گورئ، که څنگه؟ دا مهال په کابينه کي هري خوا ته زور جوړ شو چي هو! مور ټول تولسي ډرامه گورو او ورپسې د تولسي ډرامې د کرکټرونو په باب تبصرې پيل شوې. په دې وخت کي ولسمشر په خدا خپل يوه مرستيال ته مخ ورواړاوه او ورڅخه ويې پوښتل: دوی خو وايي چي دا ډېره په زړه پوري ډرامه ده، ايا تاسي يې گورئ؟

مرستيال يې په يوه لاس د خپلي لنگوتې ول سم کړ او په بل لاس يې خپلي د نظر عينکي پورته کړې، په خدا وويل:

نه، صاحب! زه يوازي ايراني چينلونه گورم، هلته هم ډېري بڼې ډرامې رواني دي. ولسمشر تر دې وروسته خپل دوهم مرستيال ته مخ ورواړاوه او دغه پوښتنه يې ځني وکړه. هغه ورته وويل: نه، زه هم دا ډرامه نه گورمه، زما يوازي له روسي او فرانسوي چينلونو سره کار دی.

د بهرنيو چارو وزير، چي ولسمشر ته نژدې ناست و، په ډېر فاتحانه ډول وويل: رئيس صاحب! دا ډرامه ډېره په زړه پوري ده، مور ټول يې گورو، د افغانستان له سياسي او امنيتي وضعیت سره ډېر اړخ لگوي. د دې ډرامې اصلي کمال په تولسي کرکټر کي دی چي ډېره ښکلې ده، خو بېچاره گي داسي د پرديو د

دسيسو قرباني ده، لکه افغانستان چي د ترهگری قرباني دی. دا ځل چي هندوستان ته ولاړ شم، نو خامخا يې وينم او افغانستان ته د راتگ بلنه ورکوم. په دې پسي د کانو او صنايعو وزير زياته کړه: تولسي خو رښتيا هم چي بې جوړې ده او پر ما هم ډېره گره گرانه ده، خو زما د (دکشا) تمثيل هم ډېر خوبسپري، په تېره بيا د هغې دا تکيه کلام چي وايي: (هی هی هی). له دې سره سم د کابينې ټولو غړو په خندا ورسره بدرگه کړه: هی هی هی ...

د بنځود چارو وزير پورنی پر سر سم کړ او ويې ويل: زه خودا وړانديز کوم چي تولسي ته دي د افغانستان تابعيت ورکړل شي، ځکه زه چي له څه مهال راهيسي دغه ډرامه گورم، نو په خپله ټولنه کي مي دغسي بڼکلې او باسليقه مېرمنه نه ده ليدلې. تر دې وروسته د لوړو زده کړو وزير، چي تر دې مهاله يې په دې اړه څه نه و ويلې، ولسمشر ته وکتل او بيا يې وويل: تولسي رښتيا هم چي ډېره بڼکلې ده، له همدې امله زموږ د محصلينو په زړونو کي هم ډېر ځای لري او که رښتيا ووايم، نو زما زړه يې هم وړی دی، په دې ارزي چي افغاني تابعيت دي ورکړل شي، خو زه دا اندېښنه لرم چي خدای مه کړه په راتلونکو انتخاباتو کي ځان ولسمشری ته کانديد نه کړي، ځکه زه چي په افغانستان کي د دې محبوبيت وينم، نو باور لرم چي هيڅوک به هم انتخابات ورڅخه ونه گټي. په دې وخت کي په کابينه کي يو زور جوړ شو او له هري خوا دا اوازونه راپورته شول: که افغانستان شي، مسلماننه شي او د خلکو په رايه هم وټاکل شي، څه پروا لري؟ موږ به ډېر نېکمرغه يو، که دغسي يوه بڼکلې او فېشنې ولسمشره ولرو.

د اطلاعاتو او فرهنگ وزير چي له ډېري خوشحاليه يې خوله نه سره ټولپدې وويل: زه باور لرم چي تولسي به خامخا ځان کانديد کړي، ځکه چي سياسي پس منظر هم لري، يو مهال په نوي ډيلي کي د (بهارتيا جنتا) گوند له خوا پارلمان ته کانديد شوې هم وه. د تولسي اصلي نوم (اسمريتي ايراني) ده، له تخلص څخه يې بڼکاري چي دا ايراني الاصله هندوانې ده او پر ما هم له همدې خاطر ډېره گرانه ده. افغانستان خو هسي هم د ايران يوه فرهنگي حوزه ده. که ستاسي ياد وي څه موده مخکي زمور ولسمشر په تاجکستان کي وويل: "افغانستان، ايران و تاجکستان سه کشور هم زبان اند". په دې وخت کي د غونډي ټولو غړو په يوه اواز وويل: هو! زمور ياد دي چي ولسمشر دغه خبره وکړه.

د کورنيو چارو وزير وويل: رئيس صاحب! دا ډرامه نه يوازي دا چي ډېر ليدونکي لري، بلکي د افغانستان په امنيت کي هم خورا ستره ونډه لري. تاسي باور وکړئ چي د شپې له خوا د ډرامې تر ختم پوري، چي نيم ساعت دی، پر سرکونو د پوليسو هيڅ گزمه نه وي، ان دا چي د پوليسو د حوزې په دروازه کي يو پيره دار هم نه وي، ځکه چي اړتيا يې نشته. د شپې له خوا د نيم ساعت لپاره داسي امنيت دی، چي په نړۍ کي ساری نه لري.

ولسمشر چي تر دې مهاله يې د کورنيو چارو د وزير خبرو ته په غور غور نيولی و، لږ په اندېښنه وويل: زه ډېر تعجب کوم چي پر دغسي يو بې مثال امنيت، چي له پوليسو پرته موجود دی، ولي نړيواله ټولنه سترگي پټوي؟ ولي خبري رسنۍ په دې باب څه نه وايي؟ د ملي امنيت رئيس وويل: رئيس صاحب! مور.

د دې لپاره دا خبره پټه ساتلې ده چې غله، طالبان او القاعده شبکه خبره نه شي. د ولسمشر تندي وغورږېده او په خدا يې وويل: ياره دا خو مو رښتيا هم چې ډېر بڼه فکر کړې دی، خو ايا رښتيا پر دغه مهال تر اوسه څه پېښه نه ده شوې؟ د کورنيو چارو وزير يو ځل د کابينې غړو او بيا ولسمشر ته وکتل او ويې ويل: تر اوسه خو د خدای فضل دی، خیر و خيریت دی، هيڅ پېښه نه ده شوې. يوازي د کابل ولايت په قرغه کې يوه کور ته غله ورغلي ول، د کور خلکو تولسي ډرامه کتله، چې غلو يې کور لوټ کړی و او د کور پر يو دېوال يې ليکلي ول: ”تولسي دي ژوندی وي“. خو زه فکر کوم چې په دې کار کې هم دولت خپله ملامت دی، ځکه چې برېښنا يوازي په ښارونو کې ده او هغه هم د ښار په يوه ناحیه کې وي او بله کې نه وي. پر دغه مهال خامخا په هغه ناحیه کې برېښنا نه وه، چې د غلو کورونه ول. که نه نو غله خو هم دغه ډرامه گوري.

ولسمشر لا پر دې خبره تبصره نه وه کړې چې داوبو او برېښنا وزير دخبرو نوبت واخيست او ويې ويل: ياره داتاسي څو کسان ډېر ناځوان ياست، تاسي چې دومره په زړه پوري ډرامه گورئ ماته مو ولي نه ويل. زه خونه وم خبر، وايي: مينه د ښکليو څنگه کيږي ماله چل نه راځي – چې پر چا څه رنگه گرانيزي ماله چل نه راځي. بيا يې پر خپل ځيگر لاس کښېښود. لومړی يې ولسمشر او ورپسې يې د کابينې يوه يوه غړي ته وکتل او ويې ويل: تر دې وروسته زه تاسي ته ډاډ درکوم چې پر دغه مهال به په ټول افغانستان کې برېښنا وي، ځکه چې دا د افغانستان د امنيت او امنيت د افغانستان د سرنوشت مسئله ده. په دې وخت کې د کورنيو چارو وزير بيا د خبرو نوبت واخيست او

ويي ويل: رئيس صاحب! يوه بله ډېره مهمه خبره دا ده چې دې ډرامې زموږ دولت له يولوی خطر څخه ژغورلی دی. هغه دا چې د سرای شمالي خطرناکه اله گوله خو تاسي ته معلومه ده چې ډېره خطرناکه توطیه وه، تاسي به نه یاست خبر چې دغه اله گوله هم د تولسي له برکته پای ته ورسېده.

ولسمشر چې تر دې مهاله يې په ډېر فکري تمرکز د کورنيو چارو وزير ته غوږ نيولی و، ناڅاپه ټکان وخور او په ډېر تعجب يې وپوښتل: څه وايې! څنگه د تولسي له برکته پای ته ورسېده؟ د کورنيو چارو وزير وويل: د دې اړ و دوږ مشر خپلو ايله جاريانو ته ويلي وه چې د طلوع ټلويزيون خوا ته ورنه شي. ځکه چې هغه وخت تولسي د اوو مياشتو امېدواره وه او بل نو د دغې ډرامې لړۍ شلېده، که نه نو موږ او تاسي خو وليدل چې دغو ايله جاريانو د اريانا ټلويزيون دودانۍ يوه برخه ورانه او په ښار کې يې ډېر نور ځايونه هم لوټ او وران کړل. که دا ايله جاريان د طلوع ټلويزيون خوا ته راغلي وای، تاسي باور وکړئ چې په شپږپوړ کې زموږ کورونه هم خوندي نه پاته کېدل. دا خو لا څه چې خپله ارگ هم په خطر کې و.

د ښځو چارو د وزيرې تندي وغوړېده او په خدا يې وويل: ياره افرين چې يو غل هم دومره د ښځو حقوق پېژني. ولسمشر چې له خدا يې داسې ښکارېده، لکه له خوشاليه چې په کاليو کې نه ځايېږي، د کورنيو چارو وزير ته وکتل او ويي ويل: دغه سړی زه هم پېژنم، چې د سرای شمالي اله گوله يې رهبري کوله، خو په دې يې نه وم خبر، چې دومره زړه سوی او د ښځو حقوقو ته دې احترام ولري. بايد دغه سړی ښه ونازول شي. د کورنيو چارو وزير په داسې حال

کي چي په خېره کي يې خوشالي له ورايه بنکارېده او داسي ايسېده، لکه پر ولسشمر چي يو ډېر لوی زېری کوي، په خدا وويل: رئيس صاحب تاسي ډاډه اوسئ، هغه سړی ما ډېر نازولی دی، همدا اوس د افغانستان د يو مهم ولايت د امنیې قوماندان دی. ولسشمر، له خدا په ډکه خوله ورغبرگه کړه: څه وايي؟ د امنیې قوماندان دی؟ عجب ده ولازه خو هيڅ خبر نه يم، څه وخت د امنیې قوماندان شو؟ د کورنيو چارو وزير وويل: رئيس صاحب! هغه مهال تاسي يو بهرني هېواد ته په سفر تللي واست، چي ما ستاسي مرستيال ته پېشنهاد کړ او هغه يې په هماغه شېبه د مقرري فرمان صادر کړ. ولسشمر لومړی خپلو دوو مرستيالانو او بيا د کابينې غړو ته وکتل او په خدا يې وويل: ياره ډېر چالاکه خلک ياست! تاسي تل د خپلي خوښې کسان زما په مرستيالانو هغه مهال مقررئ چي زه په سفر کي يم، د دولت په لسگونو لوړپوړي چارواکي دغسي قاچاقي مقرر شوي دي چي زه يې ځيني کسان تر اوسه هم نه پېژنم. د سوداگري وزير، چي د امنيت په برخه کي د کورنيو چارو د وزير خبري واورېدې، نو ده هم خپلي خبري داسي پيل کړې: تولسي ډرامه د افغانستان د اقتصاد په پياوړتيا کي هم ډېره ستره ونډه لري. په دې وروستيو وختونو کي د افغانستان ځيني کورني توليدات، په هېواد کي د مير او تولسي د نامه له برکته د بهرنيو توليداتو په نوم، په لوړه بيه خرڅېږي. زه خپله دغه ډرامه له ډېره وخته راهيسي گورم. په دې ډرامه کي درې کرکټرونه، لکه: گوويندر ويرانی، پايل ملهوترا او انوپم کباډيا د هندوستان ډېر لوی پانگه وال دي، زه هڅه کوم چي دوی په افغانستان کي پانگي اچوني ته وهڅوم.

د بنووني او روزني وزير، چي تر دې مهاله پټه خوله ناست و، وويل: تولسي د افغانستان د نوي نسل په زرونو کي هم ډېر ځای لري، زموږ په مکتبونو کي هم شاگردان ټوله ورځ د تولسي ډرامې په باب تبصرې کوي. کورنی کار او درس بيخي ځني پاته دی. بنوونکي خو هسي هم په دې معاشونو ټولگيو ته نه ځي، بس نو په ټولگيو کي پر تولسي ډرامه بڼه بانډار تود وي. تر دې وروسته د حج او اوقافو وزير هم له خندا په ډکه خوله وويل: دا ډرامه زه خپله هم گورم او د عامو خلکو هم ډېره خوښه ده، په هغو مسجدونو کي چي ملا امامان يې د تولسي ډرامې د خپرېدو پر مهال جماعت کوي، پنځه نفره هم نه وي، ځکه چي ټول خلک تولسي ډرامه گوري. ما ټولو ملا امامانو ته مکتوبي خبر ورکړی، چي د جماعت وخت ته تغير ورکړي، ځکه چي تولسي ډرامه هم ډېره مهمه ده، تاسي د پښتو ژبي دا لنډۍ نه ده اور بدلې چي وايي: لمونځ که قضا شي، بيا به ادا شي - ادا به نه شي، قضا شوي ديدنونه.

يوه وزير په ټوکه وويل: بيشک ولاوزير صاحب، شما چيغه خوب پشتو را ياد داريد. د حج او اوقافو وزير په خندا وويل: پشتوی ما هم هميغه بود، ديگه خلاص شد.

د عامي روغتيا وزير چي وليدل، هر وزير د تولسي ډرامې په باب خپلي بريايوي بيانوي او ښه تود هر کلی يې کپري، نوده هم خپلي خبري داسي پيل کړي: دا ډرامه رښتيا هم چي ډېر ليدونکي لري، زموږ ټول طبي پرسونل دغه ډرامه گوري، ان دا چي د روغتون په عاجل وارډ کي يو نرس او يو ډاکټر هم نه وي. ولسمشر په گوته د غونډي برخه والو ته اشاره وکړه او په خندا يې وويل: گورئ

ناځوانانو! تاسي ټول تولسي ډرامه گورئ، خو ماته مو نه ويل. تر دې وروسته به يې زه هم گورم، خو ستونزه دا ده چې په سفر کي يې بيا نه شم ليدای، تاسي ته خو معلومه ده چې زما ټول وخت په خارجي سفرونو کي تېر شو. ښه به دا وي چې زما د قبایلي چارو مشاور وزير دغه سريال تعقيب کړي او هر سههار د هماغې برخي کيسه راته وکړي، ځکه چې دی بېچاره هسي هم بې سواده دی، نور کارونه نه شي کولای.

د قبایلي چارو مشاور وزير، په داسي حال کي چې نسوار يې خولې ته اچول، وويل:

ما به پر دواړو سترگو دغه کار کړی وای، خو زه په يوه ټکي پارسو نه پوهېرم. تاسي چې تر اوسه پوري د کابينې څومره غونډي کړي دي، نو ټولي خبري يې په پارسو وي، زه يې ولاکه په يوه ټکي پوهېدلای يم. ولسمشر تر يوې نړۍ خدا وروسته دفاع وزير ته مخ ورواړاوه او ورته وېې ويل:

جنرال صاحب! زه فکر کوم چې تاسي دا کار ښه کولای شئ، ښه کافي وخت ورته لرئ، ځکه چې د افغانستان نظامي چاري هسي هم زمور بهرني دوستان سنبالوي، د افغانستان کورنۍ چاري هم دغسي درواخله. ما يو ځل غوښتل چې دغه دواړه وزارتونه بېخي له منځه يوسم، خو وزيران يې بېکاره کېدل، ځکه مي دغه کار ته اوږه ونه لگېده. که رښتيا ووايم، نو له وسه مي پوره نه وه. ځکه چې که کوم والي له ولايته نه ليري کېږي، نو سپړی به د وزارت او يا مشاور وزارت وړانديز ورته وکړي، که څه هم هغه بې سواده وي. خو که يو وزير له

وزارت ته ليري کوم، هغه ته به د خپل پوست پرته څه وړانديز وکړم؟ دفاع وزير، په داسي حال کي چي خوب زنگاوه، وويل:

ستاسي خبره بېخي سمه ده، خو دا ډرامه د شپې ناوخته پيل کېږي، زه ډېر وختي ويده کېږم. همدا اوس هم ويده وم، ستاسي په خنداگانو راويښ شوم. له دې خبري سره سم د غونډي ټولو برخه والو وخنډل. ولسمشر تر دې وروسته د بهرنيو چارو وزير ته مخ ورواړاوه او ويې ويل:

ډاکټر صاحب! زما خو داسي خوښه ده، چي دا ډرامه تاسي تعقيب کړئ، ښه دی ستاسي لپاره به هم يو ښه مصروفيت وي او که زما سره په سفر کي ملگري واست، نو بيا به په بهرنيو چارو کي زما مشاور وزير دغه دنده پر مخ وړي. که هغه هم بوخت و، نو زما بل مشاور وزير به دغه کار کوي. زما مشاور وزيران خو هم ماشاءالله دومره ډېر دي چي زما څخه يې هم حساب ورک دی، له ځينو سره خومي په پوره يوه کال کي ليدلي هم نه دي. د بهرنيو چارو وزير خپل يو لاس پر ځيگر کښېښود او ويې ويل:

صاحب پر دواړو سترگو! دا زما لپاره ډېر وياړ دی. د اطلاعاتو او فرهنگ وزير غوښتل ولسمشر ته دا وښيي چي دا ستره بريا ده لاس ته راوړې ده، غاړه يې اورده کړه او ويې ويل:

ځيني خلک له طلوع ټلويزيون څخه سر ټکوي، چي دا د ايرانيانو چينل دی، ايراني فرهنگ ته کار کوي، د افغانستان ملي ترمينالوژي نه مراعتوي، قومي او ژبني تعصب ته لمن وهي. دغه خلک ماته هم دا گوته نيسي چي د دې چينل تر شا ولاړ يم. زه واييم، دا خبره سمه ده چي زه د دې چينل تر شا ولاړ

يم، خو دغه انتقاد اصلاً د (ای، ایس، ای) کار دی، ځکه چې هغوی په افغانستان کې یو داسې هندي سریال نه شي زغملای چې دومره ډېر لیدونکي دي ولري او یا بنیایي له دې به وېرېږي که ټولسي د افغانستان تابعیت ولري، نو د ولسمشرۍ په انتخاباتو کې خامخا بریالی کېږي. د کانو او صنایعو وزیر وویل: دا ډرامه رښتیا هم چې ډېره په زړه پوري ده، په تېره بیا د تېري شپې صحنه چې د میر د واده سالگره وه، واه وا... .

په دې وخت کې ولسمشر خپل فرهنگي مشاور ته مخ وروړاوه او ورته وېي وویل:

دوی وايي چې د تېري شپې صحنه ډېره جالبه وه، ته همدا اوس طلوع ټلويزيون ته ټیلیفون وکړه چې دغه برخه تکراري خپره کړي. فرهنگي مشاور وزیر په خندا وویل: صاحب تاسې غم مه کوئ، دا ډرامه هره ورځ تکراري خپرېږي، همدا اوس لس دقیقې وروسته یې وخت دی. ولسمشر وویل:

ښه چې داسې ده، نو تر دې وروسته به زموږ د غونډې په منځ کې تفریح د ټولسي ډرامې د نشر پر مهال وي. زما په فکر تر دې به بله ښه تفریح نه وي. زه اوس ځم چې ډرامه راڅخه تېره نه شي. نور زموږ نننۍ غونډه پای ته ورسېده، د خدای په امان. ولسمشر لا د غونډې له مېز څخه درې گامه نه و لیري شوی، چې د ښځو چارو وزیرې ورپسې غږ کړه:

”هی هی هی، چه یک رئیس جمهور دیموکرات!“

د خره حافظه

زموږ يو شين خر و چې خورا قوي حافظه يې درلوده. په تېره بيا د کور او باغ لاره خوگر دسره نه ځني ور کېده. کله چې به دې له غوجلي څخه خوشي کړ، نو نېغ به باغ ته ولاړ او بيا چې به دې بار پر باندي کړ او ايله به دې کړ، نو هم به برابر کور ته راغی. د ده قوي حافظې مور دومره زړور کړي وو، چې يوازي به مو هم خوشي کاوه.

يوه ورځ مې د کور سودا پر بار کړې او له ښار څخه د کلي پر خوا راروان وم، چې په لاره کې له يوه انډيوال سره مخامخ شوم. زموږ خبرې همداسې په ولاړې ښه ډېرې اوږدې شوې، يو وخت گورم چې خر تللی دی. زما هم زړه پوره (ډاډه) و، چې څه نه به ور کېږي، د کور لاره ور معلومه ده.

کله چې کور ته راغلم، نو گورم چې خر نه دی راغلی. توري ځمکي مې ورپسې سپينې کړې، شا و خوا نژدې کلي مې ورپسې وپلټل، خو خر مې پيدا نه کړ. تر دې مهاله مې په خره ډېر لاس خلاص و. د ژرندي پېټې، د ښار سودا، د حيواناتو واښه او داسې نور اړه ومانده مې ټول په خره پوري تړلي ول. کله چې مې خر ورک شو، نو داسې مې لاس په خوله شو چې يوې خوا ته مې مخ نه گرځېده. يوازي مې دا خوارې نه وه چې خر مې ورک شو، بلکې پر خره باندي بار سودا هم ورسره ورکه شوه. نور نو ټولې لارې راباندي ودرېدې، يوازي يوه لار راپاته وه، هغه دا چې کتنې والا (کوډگر) ته ورشم.

زموږ په سيمه کي يو تعويذگر، چي ملاتور نومېده، خورا مشهور و. د ملاتور برجوره کلاد انگوري باغونو په منځ کي ودانه شوې وه، چي د دروازي پر سر يې د غره د پسه يوه جوړه بڼکرونه نصب شوي ول. د کلامخ ته به هره ورځ گڼ شمېر خلک په نوبت کي ناست ول، چي له نژدې او ليرو سيمو څخه به راغلي ول. چا به ناروغان راوستلي او د چا به بيا يو دوست، يو حيوان او يا کوم شی ورک شوی و.

خلکو ويل چي يوه ورځ د ملاتور د نيکه، چي يو ډېر بزرگ سړی و، د غره د پسه غوښو ته هوا شوې وه. بيا د ده مبارک په کرامت يو د غره پسه په خپله د ده کور ته راغی. ده حلال کړ، چي دا دی اوس يې بڼکرونه دلته نصب دي. ملاتور يې ځکه باله، چي له رنگه داسي تک تور و، لکه د ايرو کباب. ملاتور نه ملا او نه هم پرهېزگاره و، خو خلکو بيا هم ښه سړی باله. ويل دا پخې غوښي دي، څه به نه په کښي وايو. دی چي خپله هر ډول دی، خو نيکه گان يې ښه خلک تېر شوي دي، خامخا د هغوی لاس ورباندي پروت دی. د ده په باب ډول-ډول خبري کېدې، چا به ويل چي ښاپېری لري، چا به ويل چي پېری يې مسخر کړی دی او ځينو به بيا ويل چي نيکه گان يې په خوب کي ټول حال ورته وايي. خو خپله ملاتور يوازي دا وروستی خبره منله او ويل به يې چي موږ په مرو کي زورور يو.

ملاتور تر شپېتو کالو اوښتی او خورا لويه کورمه (کورنی) يې درلوده. ده اته ځوانان زامن درلودل، چي نه خپله ملاتور او نه زامنو يې تر دوو کمي ښځي

درلودې. دوی په دغو بنځو کې یوه هم په ولسور نه وه غوښتې، بلکې خلکو وربخښلي وې.

له خپل پلار څخه مې اورېدلي ول چې د ملاتور، نیکه پر یوه خره کډه راوړل او په دغه کلي کې یې ملایي ونیوله، خو اوس یې دومره ډېر جایداد درلود چې د ده کړوسیانو هم نه شوای خلاصولای.

زه سهار په خره ورغلی وم، خو ایله غرمه نوبت راوړسېد. ما هم هغه کولنګي چرګ، چې په دروږ کې مې له ځانه سره وروړی و، خلیفه ته ورکړ او د ملاتور د ناستي خونې ته ورغلم. ملاتور تر سترې مشې وروسته اشاره راته وکړه چې کښېنه! تر ما مخکې یو بل سړی، چې ساعت یې ورک شوی و، هم د ملاتور څنگ ته ناست و. ملاتور یو څو دقیقې سر پر زنگنو کښېښود، بیا یې راپورته کړ او ویې ویل: ستا ساعت ورک شوی نه، بلکې یو چا درڅخه غلا کړی دی، خو ته غم مه کوه انشاء الله چې پیدا به شي. سړي جېب ته لاس کړ، چې د شکرانې پیسې راوباسي. گوري چې هغه ورک شوی ساعت هم له پیسو سره یو ځای له جېب څخه راووت. په دې وخت کې د ساعت خاوند د ملاتور په پښو کې ورپرېووت او ویې ویل: ستا قربان شم، بې شکه چې دخدای دوست یې، دا زما ساعت څنگه ژر پیدا شو، خامخا پېریانو راوړی دی. له دې سره سم په کوټه کې د خلکو زوږ جوړ شو او د ملاتور صفتونه پیل شول. په دې وخت کې ملاتور تر خپلو خریلو برېتو لاندې وخنډل او په فاتحانه ډول یې د مجلس یوه یوه سړي ته وکتل.

هغه سڀي چي رخصت شو، بيا زما نوبت راغي. ملاتور ته مي د خپل ورک شوي خره خبره ياده کړه. ملاتور سر پر زنگنو کښېښود او له ځان سره يې داسي څه ويل، چي زه نه په پوهېدم. يو څو دقيقې وروسته يې سر راپورته کړ او ويې ويل: ستا خر غلا شوی نه، بلکي ورک شوی دی، ته کور ته ولاړ شه انشاء الله پيدا به شي.

سبا ورځ په کور کي ناست يم، چي زمور شين خر له باره سره کور ته راغي او برابر خپلي غوجلي ته ولاړ.

کله چي خره ته ورولاړ شوم، نو گورم چي خر زما، خو بار يې د بل چا دی. ما يې لا بار نه و خلاص کړی، چي د کور دروازه وټکېده. دروازه چي مي خلاصه کړه، نو گورم چي يو سڀي په دروازه کي ولاړ او راته ويې ويل: وروره ويخښه زما خر ستاسي کره راغي.

— هو! زمور کره اوس يو خر راغي، خو هغه زمور خپل خر دی، چي پرون ورک شوی و.

— وروره دا خر زما دی او نن مي په گنج کي رانيو.

— ته هم عجيبه خبري کوي، ټول کلی شاهدان دي، چي دا خر زما دی او يو کال کپري چي راته ولاړ دی.

سڀي يوه تر څه خندا وکړه، بريږه يې په موت کي ونيوله او راته ويې ويل: وروره زه هم په دې لويه بريږه درواغ نه وایم، دا خر زما دی او نن مي په گنج کي رانيو. بيا مي په ښار کي سودا رانيوله او پر بار مي کړه، خر مخکي، زه ورپسې او د کور خوا ته روان وو. کله چي دلته راوړسېدو، نو خر ستاسي کور ته ننوت.

سڀي څنگه مڊالونه وگڻيل؟

تر څو پوښتنو - گروپونو وروسته معلومه شوه، چي دې سږي خر له غله څخه رانيولی و. اوس زه نه پوهېږم چي دا به د خره د قوي حافظې برکت و، چي د خپل کور لاره ورمعلومه وه او که به د ملاتور بزرگي وه، چي زموږ شين خر بېرته پيدا شو.

سپي څنگه مډالونه وگټل؟

د ارگ په دروازو کې يوه ډله خبريالان په دې نيامت ولاړول، چې په يوه مطبوعاتي غونډه کې برخه واخلي. په دې وخت کې يو عسکر له ارگ څخه راووت او دا يادښت يې پر دېوال ونيولاوه: ”هغه بهرنی سپی، چې پخوا به يې خلک تالاشي کول، نن ناروغه او متخصص ډاکټر يې ويلي چې بايد درې ورځې استراحت وکړي، نو له همدې امله نن مطبوعاتي کنفرانس نه شي جوړېدای“.

رښتيا هم نن ورځ د سپيانو لپاره ډېره غمجنه ورځ ده، ځکه ښاروالی دوه ساعته مخکې کوڅه ډبو سپيانو ته په زهرو لړلي خواړه وراچولي دي او اوس له کوڅو او سړکونو څخه مړه سپيان راتولوي او په موټرونو کې يې له ښاره دباندې وړي. يو زوړ سپين سپی، چې چارچشمه نومېږي او په يوه پښه نښي، تر يوې مورې ارگ ته ورننوت. هلته يې وليدل چې يوه سړي يو تور سپی په درې اريزه گاډۍ کې کښېنولی او شا وخوا په ارگ کې چکر ورکوي. په گاډۍ کې ناست سپي داړي جينگي کړې، خپل ټټر ته يې اشاره وکړه او ويې ويل: زما نوم جنرال ”جيت براون“ دی او د امريکا د متحده ايالاتو په پوځ کې د پوليسي سپيانو د يوولسمې ټولۍ قوماندان يم او دا زما معالج ډاکټر ”مايکل“ دی.

بيا چارچشمه په عاجزانه کړونچي سره ځان جيت ته وروپېژانده او د ښاروالی د کمپاين خبره يې ورته وکړه. جيت د زړه سوي په ډول پر چارچشمه بوی

و کيښ او بيا يې هغه خپل دفتر ته بوت. چار چشمه خپله لکۍ وښوروله او ويې ويل: من، من غوښه اخلم چي نن يو سپي داسي لوړ مقام لري. بيا جيت هلته يوه بهرني سړي ته اشاره وکړه او ويې ويل چي دى "جېک" نومېري او زمور د ټولۍ اشپز دى، بيا يې "جېک" ته وويل چي مېلمه ته ډوډۍ راوړي. جېک هم سمدلاسه چار چشمه ته غوښه، بسکېټ او معدني اوبه راواخيستلې. چار چشمه د جيت په دفتر کي د قيمتي مېز، څو کيو، غاليو، پر دو، يخچال، اير کنډېشن او نورو قيمتي سامانونو په ليدو يوې او بلي خوا ته حيران - حيران کتل. په دې وخت کي يې پر څو ميډالونو سترگي ولگېدې او ويې وپوښتل:

دا ميډالونه د چا دي؟

— دا زما دي.

— څه شى! ستا دي؟ دا لومړى وار دى چي د سپي د ميډال اورم!

— په پوځ کي ميډالونه معمولاً د سولي نه، بلکي د جگړې اتلانو ته ورکول کېږي

او د جگړې له اتلانو څخه يو زه هم يم.

— تا خو ماته وويل چي په ارگ کي د تالاشۍ دنده لرى، د جگړې خبره خو مو

ونه کړه.

جيت د غرور په ډول وغرېل او ويې ويل: لس کاله کېږي چي زه په پوځ کي کار

کوم. لومړى ماموريت مي د گوانټنامويه زندان کي و او هلته مي د تحقيق په

څانگه کي کار کاوه. هر چا چي به اقرار نه کاوه، انسانانو به يې لاسونه او پښې

وروتړل، په سر به يې توره کڅوړه ورواغوستله او بيا به يې زه ورخوشي کړم چي

ويې دارم. ما به هم تر هغو داره چي يا يې اقرار کولای او يا مړ کېدای. يو ورځ

مي د يوه سړي په غاړه داسي کلکه خوله ورولگوله چي ځای پر ځای مړ شو. د زندان چارواکو اواز و اچوله چي دې سړي په خپله ځان وژلی دی، خو ماته يې د دې قهرمانۍ په بدل کي دغه يو د سرو زرو ميډال راکړ. دا چي له انسان سره په مبارزه کي قهرمان شوم، نو د لسو خروړو سپيانو په مشرۍ په عراق کي د "ابو غريب" زندان ته ولېږل شوم. هلته يوه ورځ د زندان چارواکو له يوه بندي څخه کالي وايستل، پښې او لاسونه يې وروتړل او بيا يې زه ورخوشي کړم. بندي چي مي هر څومره وداړه، داسي کلک و، لکه ډبره، گردسره يې اقرار نه کاوه، خو کله چي مي يې په سر خوله ورولگوله او ومي غوښتل چي ماغزه يې وخورم، نو بندي سمدلاسه په ژړا پيل وکړ. قوماندان مي دغه نوی تاکتيک ډېر خوښ کړ او ماته يې زما د دې قهرمانۍ په بدل کي يو د سرو زرو ميډال راکړ. دا چي هلته مي د ترهگرۍ ضد مبارزې کي لوړ نوم وگاټه، نو د لا نور خدمت لپاره يې افغانستان ته راولېږلم. دغه دوه ميډالونه وينې؟ دا مي دلته گټلي دي؛ په افغانستان کي مي يوازي ميډالونه نه، بلکي د جنرالۍ رتبه هم وگټله.

چارچشمه يو هډوکۍ په تکليف تر ستوني تېر کړ او ويې ويل: ښه انډيواله اوس دا راته ووايه چي ارگ ته څنگه راغلي او دلته دي دنده څه ده؟ جيت برېټونه پورته کړه او ويې ويل: زه چي کله افغانستان ته راغلم، نو لومړی ماموريت مي د کندهار او دوهم د بگرام په هوايي ډگر کي و. په دې دواړو ځايونو کي مي د گوانټنامو او ابو غريب په شان خپله دنده په ډېر برياليتوب سرته ورسوله، تر دې وروسته د افغانستان د اساسي قانون د لويي جرگې د څارني لپاره وړ وگڼل شوم چي دا په حقيقت کي زما لومړی سياسي ماموريت و. کله چي هلته هم ښه

وځلېدم، نو بيا ارگ ته راوستل شوم. دلته زما دنده يوازې دا ده چې ارگ ته د باروتو د راوړلو مخه ونيسم. که څه هم ارگ ته ډېر داسې خلک راځي چې له لاسونو يې د تاريخو او انسان د وينو بوی ځي او دوی د دولت لوړپوړي چارواکي هم دي، خو زه دوی نه رسوا کوم. جيت د ارگ عمومي دروازې ته وکتل او ويې ويل: په دې ارگ کې د واک پر سر ډېرو انسانانو يو د بل وينې توی کړې دي، ډېرو نژدې خپلوانو يو د بل سترگي ړندې کړې دي، ان دا چې شاگرد خپل استاد وژلی دی. پر دې ارگ داسې انسانانو هم برید کړی چې ډېر باور ورباندې شوی و او د ارگ د ساتني لپاره گمارل شوي ول، خو له څه مهاله راهيسې چې په ارگ کې پر سپي اعتماد شوی، نو له نېکه مرغه هيڅ يوه بده پېښه نه ده شوې. تر دې وروسته جيت د غرور په ډول په زوره- زوره وغپل او څو واره په خپل دفتر کې سره راوگرځېده چې چارچشمه هم دغه ډول غيا ورسره بدرگه کړه. چارچشمه د غوښي تر خوړلو وروسته پر شونډو ژبه تېره کړه او ويې ويل: زما مهربانه ملگرې! نه شي کېدای چې ماته هم دغه ډول يوه رسمي دنده راپيدا کړې؟ جيت په خپله پسته څوکی کې وغځېد او ويې ويل: ولي نه! ته هم زما په شان رسمي کار کولای شې، خو ستونزه دا ده چې ستا انگليسي ژبه نه ده زده. نن چې د چا انگليسي زده وي، بس هر څه يې زده دي، استعداد ته يې څوک نه گوري. په افغانستان کې گڼ شمېر بهرنيان يوازې له دې امله چې بهرنيان دي، لوړ ډالري معاشونه لري. دا زما معالج ډاکټر "مايکل" وينې! دی يو عادي نرس دی، خو دلته د ډاکټر په نوم راغلی او پنځه زره ډالره معاش اخلي. دا زما خدمتگار "جېک" بې سواده دی، خو درې زره ډالره معاش لري.

بل دا چي ته د افغانستان سپي يې، که چېرې خارجي سپي وای او يا دي خارجي تابعیت درلودای، نو اوس به دي زما په شان ډېره لويه څوکۍ درلودای. لکه څنگه چي بهرنيان پر افغانانو باور نه کوي، دغسي يې پر سپيانو هم باور نه کوي. دا دی وگوره په افغانستان کي گڼ شمېر بهرني سپي په امنيتي او نظامي برخه کي کار کوي. حال دا چي که د افغانستان سپيانو ته هم روزنيز ورکشاپونه جوړ شي، نو دغه ډول کارونه کولای شي. په دې وخت کي د جيت پام شو چي چارچشمه سر پر خپرو ايني او سترگي يې له اوبسکو ډکي دي. جيت د چارچشمه سر پر خپل زنگانه کنبېښود، اوبسکي يې ورپاکي کړې او په مهرباني يې ورته وويل: گرانه دوسته! ته ناهيلي کېره مه. زه په افغانستان کي د سپيانو راتلونکي ډېر روښانه وينم، ځکه ورځ په ورځ افغانان يو پر بل بې باوره کېږي، چي په نتيجه کي يې گډوډي هم ورسره ډېرېږي؛ که چېرې دغه حالت نور هم دوام ومومي، نو موږ ته به ډېر کارونه پيدا شي، چي اخر به د پوليسو په هره پوسته کي يوه يوه سپي ته اړتيا پيدا شي. د دې خبري يو ثبوت دا دی چي نن په افغانستان کي په زرگونو نظامي کدرونه بېکاره او بې سرنوشته گرځي، خو زه او زما په شان نور سپيان ډېرې ښې وظيفې او امتيازات لري. زه باور لرم چي يو وخت به په افغانستان کي يو سپي هم بېکاره پاته نه شي. جيت له خپلي څوکۍ څخه ولاړ شو، په کوټه کي يې شا وخوا وکتل او وه يې ويل: نن هغه وخت نه دی چي د يو بد او تپت انسان تشبه دي له سپي سره وشي، نن په لوېديځو هېوادونو کي خلک له حيوان، په تېره بيا سپي سره يوځای اوسېدل، يو ځای ډوډۍ خوړل، مينه کول او ان دا چي واده کول، نوی تمدن بولي. جيت

په خپله کوټه کې پر دېوال د يوې بسکلي نجلۍ عکس ته اشاره وکړه او ويې ويل: دا وينې؟ دا زما انډيواله (Girl friend) ده، چې ”جوليا“ نومېږي. دا يوه مليونره ده چې په امريکا کې اوسېږي او د حيواناتو د حقوقو د سازمان مشره هم ده. پر ما ډېره گرانه ده او زه هم پر دې ډېر گران يم، ماته دغه وظيفه هم دې راپيدا کړې او وصيت يې کړی چې تر مړينې وروسته به يې ټوله پانگه زما وي او بله خو لا دا چې شپږ مياشتې وروسته چې زما رخصتي ده، زما سره واده کوي.

تر دې وروسته جيت د مهربانۍ په ډول خپله خپره د چارچشمه په غاړه کې ورواچوله او ورته ويې ويل: گرانه ملگرې! ما د افغانستان په اړه ډېرې خبرې کړې، خو په دې باب مي تر اوسه د سپي له خولې څه نه دي اورېدلي، نو که ته لومړی د ځان او بيا د افغانستان د تېرو څو کلونو په باب لنډ معلومات راکړې، ډېر به خوښ شم. چارچشمه سر له خپرو څخه راپورته کړ، غوږونه يې شک-شک ونيول او ويې ويل:

زما خاوند د کمونيسټانو د حکومت په وروستيو وختونو کې د حکومتي ملېشو قوماندان و چې ”يلداس“ نومېده. نوموړي زه او زما ورور ”خاکي“ له لومړۍ ورځې څخه د جنگ لپاره لوی او وروزلو. يوه ورځ خاکي د سپيانو جنگولو (سگوانۍ) په ميدان کې د يو غښتلي سپي له لاسه مات شو. يلداس ته درد ورغی او زما ورور يې په هغه ميدان کې په ميکاروف تفنگچه وويشت او مړ يې کړ.

کله چې په کابل کې د مجاهدينو حکومت جوړ شو، نو زما خاوند د ملي اردو جنرال شو. خو ورځې لانه وې تېرې شوي چې د جهادي تنظيمونو تر منځ جگړې پيل شوې او گام پر گام پاتکونه جوړ شول. نور يې څه کوي، ترڅه او پاچا و، چې جنرال يلداش هم يو پاتک جوړ کړ. د ده ايله جاريانو به هره ورځ په لسگونو خلک بنديانول، د چا په سر کې به يې مېخونه ورتکوهل او څوک به يې په مړينې نڅول. يوه شپه يې يو سړی، چې پښې او لاسونه يې ورتړلي ول، ماته راواچاوه، ما يې لومړی پزه او غوږونه وخورل او بيا مي يې نس ورڅيري کړ. په دې وخت کې زما خاوند داسې په خوند - خوند راته کتل، لکه د ده چې هم د انسان د غوښو خوراک ته هوا شوې وي. زما په ژوند کې تر ټولو ښه خاطره هم دغه ده، چې د انسان غوښې مي وخورې او هغه هم داسې يو انسان، چې خپله انسان په خوله کې راکړ. په دې ورځو کې په افغانستان کې د انسانانو تر منځ جگړه داسې توده وه چې د سپيانو جنگول يې گړدسره له ياده وتلي ول. يوه ورځ مخالفې جنگي ډلې يوه قوماندان، چې طلاخان نومېده، زموږ سيمه ونيوله او زه په يوه زېرخانه کې په مورې پورې تړلی پاته شوم. طلاخان زما په ليدو خورا خوشاله شو. تر يو څه وخت وروسته د طلاخان يو ملگری "جبار" زما انډيوال شو، د وخت په تېرېدو سره جبار ته سړيتوب بد وایسېده او سوکه - سوکه يې د سپيانو پېښې پيل کړې. لومړی يې خپل وېښتان د سپي په ډول بېر پرېښوول، بيا يې د سپي په شان غپل زده کړل او تر دې وروسته يې د سپي په ډول ډارل او د غوښو خورل هم زده کړل چې بيا به ما او ده په گډه د انسانانو غوښې خورلې. بيا يو داسې وخت هم راغی چې جبار په ښکاره له سړيتوبه

سپي څنگه مډالونه وگټل؟

واوښت او د سپيتاني اعلان يې وکړ. په دې وخت کې جيت له ډبري خوشاليه له خپله ځايه توب وهل، چارچشمه يې په غبر کې ونيو او ويې ويل: نو جبار اوس چېرې دی؟

— هغه د طالبانو د رژيم تر ړنگېدو وروسته حکومت ونيو او اعدام يې کړ.

— اوف! نو ولي يې اعدام کړ؟

— هغه د خپلي سياسي مفکورې له امله اعدام شو.

— څه شی! د سياسي مفکورې له امله؟

— هو! ځکه جبار د هغه سياسي گوند غړی و، چې اوس د امريکايانو په تور لیسټ کې شامل دی.

که څه هم دولت ظاهرًا جبار ته د سلو نفرو وژل پلمه کړل، خو په حقيقت کې يې هغه د خپلي سياسي مفکورې له امله اعدام کړ، ځکه په افغانستان کې داسې ډېر کسان شته چې په زرگونو افغانان يې وژلي دي. دغه کسان نه يوازې دا چې چا حساب کتاب ورسره ونه کړ، بلکې اوس هم سرې سترگې گرځي او د دولت په لوړو پوستونو کې هم کار کوي.

جيت خپرې سره وموښلې او ويې ويل: که زه هغه مهال په افغانستان کې وای، نو هيڅکله به جبار نه وای اعدام شوی. ياره دې طالبانو خو ډېر لوی خيانت کړی دی چې په کابل کې يې دغسي يو طلايي حکومت ړنگ کړ، که نه نو اوس به مو د خپل انسان الاصله سپي په مرسته ډېر ملگري پيدا کړي وای. چارچشمه د ډاډ په ډول د جيت پر اوږه خپرې کښېښووله او ويې ويل: يو بل زېری به هم درباندي وکړم، هغه دا چې د کمونستانو په دوره کې هم دوه نفره

له سړيتوبه اوښتي او په ډېر وياړ يې سپيتانه منلې وه. جيت له ډېري خوشاليه توپونه ووهل او چارچشمه ته يې وويل چې هله ژر راته ووايه چې دا څوک ول؟ چارچشمه وويل: کله چې د کمونيسټانو په لومړيو وختونو کې انجنير ظريف د کندهار والي و، نو د سپيو په نوم يې دوه نفره ساتلي ول، چې د اقرار اخيستلو لپاره به يې بنديانو ته ورخوشي کول او هغوی به هم بنديان داسې کلک وډاړل چې اصلي سپيان به ورته هېښ پاتې شول. جيت وپوښتل: هغه دوه نفره اوس چيري دي؟ چارچشمه وويل: نه يم خبر چې هغوی به اوس چيري وي؟ تر دې وروسته چارچشمه د جيت غور. ته خوله ورنژدې کړه او ويې ويل: گرانه ملگرې! ما خو تاته مخکي وويل چې زه په ډېر بد حالت کې ارگ ته راغلی يم، اوس دا راته ووايه چې بايد څه وکړو؟ جيت د خدا په ډول خوله وپرې کړه او ويې ويل: گرانه دوسته! ته زړه مه اچوه، زما سره طرحه شته. لومړی خو دا چې ته بايد انگليسي ژبه زده کړې. چارچشمه د حيرانتيا په ډول غوږونه شک-شک ونيول او ويې وپوښتل: څه شی! انگليسي ژبه زده کړم؟ ما خو نه څوک د انگليسي ژبې په کورس کې شاملوي او نه د فيس وس لرم. جيت چارچشمه په غېږ کې ونيو او ورته ويې ويل: ولي وارخطا يې گرانه، زه خو لا ژوندی يم. زه به انگليسي درزده کړم. هره شپه ارگ ته راځه، زما سره به ډوډی هم خورې او انگليسي به هم درته بنيم، په دريو څلورو مياشتو کې يې زده کولای شې. څلور مياشتې وروسته زما انډيواله "جوليا" کابل ته راځي، زه به دې ورته معرفي کړم او هغه به دې له ځانه سره امريکا ته بوزي. هلته به يو ورکشاپ ووايي، تر هغه وروسته به جوليا بهرنی تابعيت درته واخلي او بيا به په امريکايي ځواکونو کې

بېرته افغانسان ته راشي. بيا دي نو خولۍ په غوړو کي ده، زما په شان به ډېر ښه

پوسټ ولري، داړي خو به دي ښه تېري وي کنه؟

چارچشمه داړي سپيني کړي او ويې ويل:

— هو! داسي تېري دي چي اوبن هم په خيړلای شم.

— څه شی! اوبن؟ ياني ته غواړي چي يو حيوان خيري کړي؟

— نه دغسي يوه خبره مي وکړه، ما ويل که اړتيا پيدا شي، نو اوبن هم خيړلای

شم. جيت وويل:

— هيڅ اړتيا نه پيدا کېږي، ځکه چي مور انساني پوځيان يو او انسان، نه يوازي دا

چي ټولي جگړې يې له انسان سره دي، بلکي خپلي ټولي لويي سلاوي يې هم

د انسان لپاره جوړي کړي دي، خو په هر صورت؛ ستا مسؤليت يوازي په دې

سره پای ته نه رسېږي چي ته يو عسکري صاحب منصب شي، ته بايد لومړی په

کابل او بيا په نورو ولايتونو کي د انگليسي ژبې کورسونه جوړ کړي چي له دې

لاري د افغانستان سپيانو ته کارونه پيدا شي.

چارچشمه په اندېښنه وويل: نو د افغانستان اردو خو ډېر کوچنی دی، ايا ټولو

سپيانو ته به کار په کښي پيدا شي؟ جيت وخنډل او ويې ويل: ستا خبره سمه

ده، خو ما په دې باب هم فکر کړی دی. تاته خو معلومه ده چي په نړۍ کي د

چرگانو والگي ورځ په ورځ مخ پر ډېرېدو دی او په افغانستان کي يې هم نښي

نښانې ليدل شوي دي او ځيني سپي او گيدري دغه ناروغه چرگان خوري، چي

په دې ډول د افغانستان د سپيانو روغتيا ته يوجدي خطر متوجه دی. زه به

دغه موضوع زما له انډيوالي ”جوليا“ سره شريکه کړم. هغه کولای شي د

افغانستان د عامي روغتيا وزارت په چوکاټ کي د چرگانو د والگي د مخنيوي لپاره يو پروگرام جوړ کړي. دا پروگرام به د سپيانو لپاره د چرگانو د والگي په اړه د عمومي خبرتيا ورکشا پونه وي چي ټول استادان به يې سپيان وي. زه فکر کوم چي د دې پروژې په عملي کولو سره به د افغانستان د عامي روغتيا په وزارت کي ډېرو سپيانو ته کارونه پيدا شي. دا خو د افغانستان د سپيانو خبري وي. خو زما سره په نړيواله کچه هم د سپيانو د ژوند په اړه يو جامع پلان شته. مور بايد د نړۍ د ټولو سپيانو د خپلواکۍ، بقا، هوساينې او نېکمرغۍ لپاره مبارزه وکړو. همدا اوس په ايران کي د سپيانو لپاره يو زندان جوړ شوی دی. مور بايد د دې زندان د له منځه وړلو لپاره د ژوند تر وروستۍ سلگۍ پوري خپلي مبارزې ته دوام ورکړو. زه باور لرم، چي مور به په دې لار کي خامخا بريالي کېږو. د ايران دولت بايد پوه شي چي دوی سپي په زندان کي اچولي دي. سپي خدای پاک هم دوزخ ته نه اچوي، نو د ايران دولت څه حق لري چي د سپيانو لپاره زندان جوړوي؟ دا خو انسانان نه دي چي په گوانتنامو کي به بنديان وي او له هر ډول انساني قانون پرته به شکنجه کېږي او هيڅوک به يې نه پوښتنه کوي او نه د چا زور په رسېږي. امريکايان خو دا هم وايي چي اصلاً داسي انساني قانون نشته، چي د دې خلکو د حقوقو دفاع وکړي. زه امريکايانو ته دا حق ورکوم، چي انسانان د گوانتنامو په زندان کي د سپيانو په شان وساتي، ځکه انسان پوه شه او قانون يې، خو زه به انسان، په تېره بيا د ايران دولت ته هيڅکله دا حق ورنه کړم، چي د گوانتنامو د زندانيانو په شان سپي بنديان کړي. د نړۍ سپي نه يوازې دا چي بايد خپلواک، هوسا، باوقاره او

نېکمرغه ژوند ولري، بايد تر مړيني وروسته هم په ډېر درناوي خاورو ته وسپارل شي او جلا هديره ولري. له نېکه مرغه چي اوس هم په نړۍ کي د سپيانو هديرې موجودي دي، چي همدا اوس د نړۍ د سپيانو تر ټولو لويه هديره په روسيه کي ده، چي څلوېښت زره سپي په کبني بنڅ شوي دي. تر دې وروسته بايد د نړۍ ټول سپي تر مړيني وروسته په ډېر درناوي خاورو ته وسپارل شي، نه دا چي د افغانستان غوندي په ډله ييز ډول ژوندي بنڅ او يا تر ډله ييزي وژني وروسته په يوه قبر کي واچول شي. مور بايد د انسانانو غوندي له خپلو همجنسو او عزيزانو سره دومره لوی ظلم ونه کړو، چي د سپيتاني تاريخ په وشرمېري.

چارچشمه چي تر دې وخته يې په خورا دقت د جيت خبرو ته غور ايني او له ډېري خوشاليه يې پر مخ اوبنکي رابهېدلې، ناڅاپه له يوه لوی غپ سره ټوپ کړه او د جيت په غاړه کي يې د مخ دوې پښې ورواچولې او ورته ويې ويل: گرانه دوسته! ته واقعاً چي د نړۍ د سپيانو لپاره ستر ارمانونه او بڼه نيت لري، زه به د مرگ تر اخري شېبې پوري په دې مبارزه کي ستا تر څنگ ولاړ يم او زه باور لرم چي مور به خامخا يوه ورغ بريالي کړو.

گرانه ملگريه! راشه چي په دې وياړ نن شپه تر سهاره په زوره- زوره وانگولو او په دې ډول انسانانو ته دا وښيو چي وگورئ! دوه سپيان له سيمه ييز، قومي، رنگ، نژاد او داسي نورو توپيرونو سره- سره د نړۍ د ټولوسپيانو د خپلواکۍ، نېکمرغۍ او سرلورۍ په نيامت سره يو موتی شول. تر دې وروسته جيت او چارچشمه تر سهاره په زوره- زوره وانگول او په ارگ کي يې هري خوا ته

سپي څنگه مډالونه وگټل؟

منډي ووهلې، خو دوی نه چا وليدل او نه يې د دوی انګولوي واورېدې، لکه چې د افغانستان واکمنو ته کوم مظلوم پښتون دا نښې کړې وي چې: ”پر مېنه دي تور سپی وانگوله“.

د سوغات غوټه ★

دا مي لومړی ځل و چې پاکستان ته تلم او هغه هم د کراچۍ غوندي لوی ښار ته. کله چې له کوره روانېدم، نو مېرمني مي په بکس کي د کاليو تر څنگ يوه بله کوچنۍ غوټه هم راکښېښووله او راته ويې ويل چې دا غوټه به په کراچۍ کي زما خور ته ورکړې. کله چې د موټرو تمځای ته راغلم، نو کلينر زما بکس د موټر پر سر وتاړه او زه په موټر کي دننه کښېناستم. په کراچۍ کي د خوبښيني د کور پته راسره وه او هلته مي نور خپلوان هم درلودل، خو زما لويه ستونزه دا وه چې په اردو ژبه نه پوهېدم.

کله چې موټر کراچۍ ته نژدې شو، نو دغه مهال زه خوب وړی وم. څنگ ته ناست يوه سړي وښورولم او ويې ويل چې ورشه پوليسان دي غواړي، وايي بکس دي راخلاص کړه، تالاشي کوي يې. د پوليسو دغه پوسته (حب چوکۍ) نومېده چې خورا سخته تالاشي يې کوله. تر څو چې زه له موټر څخه راکښته کېدم، نو څو تنه پوليسان لکه سپرليان د موټر سر ته ورختلي دي، د سپرليو غوټي او بکسونه يوې او بلي خوا ته سره اړوي. دا لا بلا ورپسې، يوه پوليس د ناځوانه زوی زما بکس خلاص کړی او يو ډول سپين پوډر په لاس کي سره موبښي. ما اور بدلي ول چې پاکستاني پوليس د خلکو په جېبونو کي چرس، ترياک، يا پوډر وراچوي، بيا يې په دې تور نيسي او پيسې ځني اخلي. اوس چې

★ دې طنز د افغانستان د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت له خوا په ۱۳۸۳ل کال کي جايزه گټلې ده.

مي دغه پوڊر وليدل، نو خدای شته چي تراه مي وشوه او له ډبري وږي مي د بدن وښتان جگ - جگ ودرېدل. ما ويل ياره لکه چي په بلا واوښتي.

پوليسانو هم ډبر بد - بد راته کتل او داسي يې ښوول چي په لاس خو راغلي. په لومړي سر کي زما په زړه کي هم اندېښنه وه، چي دغه سپين پوڊر به هيرويين وي، خو کله چي ورنژدې شوم او هغه مي په گوتو کي سره وموښل، نو پوه شوم چي د ښځو د مخ سفېده ده. پوليسو ته چي مي هر څومره سفېده - سفېده وويل، هغوی زما په خبره پوه نه شول. بيا مي وويل چي پوڊر - پوڊر. صاحبه مهربانه د پوڊرو ويل به څه و چي يو اور مي ځان ته ولټاوه. د پوليسو يو ډلگۍ مشر، چي خپته يې يوفت مخ ته وتلي وه او تور مخ يې داسي برېښېده، لکه د سبزيجاتو يو دوکاندار چي پر تور بانجن غوړ لاس راتبر کړي، سمدلاسه يې کوټک ته لاس کړ، سترگي يې راباندي راغتي کړې او ويې ويل: "اچها پوڊر هي!". ياره که رښتيا ووايم، نو په دې وخت کي لاره او گودر راڅخه ورک شو، حيران وم چي اوس دا د ظالم زوی پوليس څنگه پوه کړم؟ اخر مجبور شوم، يو څه سفېده مي په خپل مخ پوري وموښله او پوليسو ته مي په اردو ژبه ايله دومره وويل: "لېډيز کېلې!". پوليسو چي راته وکتل، نو نابره ټول په خدا شول او ويې ويل: "اچها تهپیک هي". دا چي موټر راڅخه ته، نو ما هم دومره وخت پيدانه کړ چي له مخ څخه سفېده پاکه کړم. غوټه مي ژر - ژر سره ټوله کړه او موټر ته وختم. د موټر سپرليو چي راته وکتل، نو ټول په خدا شول. هغوی داسي گومان کاوه چي گواکي زه پوليسو په دې رنگ ولرلم، ويل کاکا!

دا ڀي څه درباندي وکړل؟ ما ويل بس نو څوک چي ناليدلى سوغات وږي، دغسي به وريپښيري.

کله چي مي په هنداره کي خپل مخ وکوت، نو پر توربخن مخ او توري ږيري مي سفېدې يوه داسي منظره جوړه کړې وه چي له نورو خلکو سره زه هم په خدا شوم. ما کلک هوډ وکړ چي تر څو مي خپلي گراني خوبيني ته سفېده نه وي وررسولې، ولاکه له مخ څخه سفېده پاکه کړم. ما او د موټر سپرليو تر هغو په گډه خندل چي له موټره کښته کېدلو. کله چي مي د خوبيني د کور ور وروټکاوه، نو زما د خوبيني کوچنۍ لور راووتله. کله چي ڀي ماته وکتل، نو بېرته په منډه کور ته ولاړه. يوه شېبه وروسته زما خوبينه د دروازي شا ته راغله او ويې ويل: وروره ته څوک ڀي او څوک دي په کار دي؟ ما ويل ته مانه پېژني؟ زه ستا اخښي حاجي فرید يم. خوبيني چي مي دا خبره واورېده، نو ويې ويل: وي چې حاجي فرید ڀي، نو دا مخ دي په څه شي لړلی دي؟ ما وويل دا خو ځکه چي تاته مي سفېده راوړل.

د سرکار غاړي ★

دا لومړی ځل و چې محبس ته په دریشیو کې خلک راوستل شول او سیاسي بندیان یې بلل. دوی له بنیو څخه پوه، مهذب او د پاڅه عمر خاوندان بنکار بدل. یوازې دریشی نه، بلکې د خبرو لهجه، ناسته، ولاړه او نور کړه- وړه یې هم گردشړه نابده ول. تر دې مهاله چې ډېرو خلکو لا د سیاست نوم هم نه و اور بدللی، د سیاسي بندیانو خبره رښتیا هم چې ډېره نوې وه.

محبس خورا لوی و، خو په ډېر لږ وخت کې د سیاسي بندیانو خبره، د هر بندي غور ته ورسېده او په ډلو- ډلو بندیان، د دغو نویو بندیانو پر شا و خوا راټول شول او ټولو داسې په ځیر- ځیر ورته کتل، ته چې وایې دغه خلک د ځمکې له کرې نه، بلکې له بل ستوري څخه راغلي دي. یوه شېبه وروسته یوه بندي ډېر سوکه وپوښتل: تاسې څوک یاست؟

یوه سیاسي بندي ځواب ور کړ: مور سیاسي بندیان یو.

د بندیانو د زړه غوټه بیا هم خلاصه نه شوه، د پخوا په ډول د سیاسي بندیانو په ټکي ونه پوهېدل او په ډېرې حیرانتیا یې دغه کلمه په خپلو منځو کې سره تکرار کړه: سیاسي بندیان! سیاسي بندیان!... سیاسي بندیان یې بیا څنگه وي؟

★ غاړ: قاطر، کچر

يوه بندي وويل: له دريشيو څخه خو ټول د سر کار خلک معلومېږي، سياسي بنديان به نو همدغه سرکاري بنديانو ته وايي.

بنديان څو شېبې په خپلو منځو کي سره وپوښېدل او د سياسي بنديانو په اړه يې يو له بل څخه پوښتني او گروپږني کولې، خو کله چي د دې ټکي په مانا ونه پوهېدل، نو يوه بندي بيا لږ په زوره وپوښتل:

مور په سياسي بنديانو منديانو نه پوهېږو، داسي راته وواياست چي په څه تور يې نيولي ياست؟

—بس انډيواله پوښتنه مه کوه، مور. ته خورا بده راپېښه ده.

—رشوت مو خوړلی دی؟

—نه بابا رشوت خوړل خو د زوی زېری دی.

—له سر کار څخه مو کوم شی غلا کړی دی؟

—نه، تر غلامو هم دوسيه درنه ده.

—دوسيه مو څنگه درنه ده، مړی خو به مو هم نه وي کړی؟

—ياره چي نه مو پرېږدئ، اوس به يې نو درته ووايو. خبره دا ده چي مور د

سر کار له کوره بدي کړې ده. ټولو بنديانو په حيرانتيا په يوه پلا وويل: د سر کار

بدي! د سر کار له کوره مو څنگه بدي وکړه؟ يوه سياسي بندي وويل: بس نور

مه پسي گرځئ.

د بنديانو خپلمنځي تبصرو يو زور جوړ کړ. يوه بندي د زړه سوي په ډول په

خوله چيک-چيک وکړ، سر يې هم ورسره وښوراوه او څنگ ته ناست يوه بندي

ته يې سوکه وويل: مور او تاسي خو ښه يو، دا بېچاره گان وگوره چي د سر کار

بدي ورپه غاړه ده، هغه د پښتو يو متل دی چې وايي: ”سرتوره! بدي دي وکړه له لويه کوره“. تر دې بدي چې دوی سرونه باسي، هغه د چا خبره: ”توري هيلی به سپيني شي“.

بنديانو چې به هر څومره په خپلو منځو کي تبصرې سره کولې، نو هغومره به يې په دې باب تلوسه او د پلټني تنده ډېر بډه، چې له سرکار سره به يې څنگه بدي لوېدلې وي؟ يوه شېبه وروسته بيا يوه بندي وپوښتل: ښه نو له سرکار سره مو پر څه شي بدي ولوېده؟

له سياسي بنديانو څخه يوه تن خپل يوه ملگري ته اشاره وکړه او وېې ويل: دغه زموږ مشر دي خدای خوار کړي، ټوله د ده له لاسه چې په دې بلا يې اخته کړلو، کنه اوس به په خپل کور کي خوښ او خوشاله ناست وای. يوه ورځ پر لاري د سرکار غاټري تېرېدې، ده ويل راحی چې سات مو درتېر کړم. يو ځای ورته پټ شولو، کله چې غاټري رانژدې شوې، موږ ټولو په يوه پلانه کړه چې اوڅ! غاټرو تور واخيست او يوې او بلي خوا ته وتښتېدې. کله چې سرکار په دې کار خبر شو، ويل ښه تاسي اوس دومره زړور شوي ياست، چې د سرکار غاټري توروئ. په دې سره غرمه کي ټول خلک ویده دي او تاسي وينس ياست، نن تاسي دا کار وکړ، سبا بل څوک دا جرئت کوي او د سرکار غاټري توروئ. يوه بله خبره يې هم راته وکړه چې تاسي وينس زلميان ياست. هغه و چې وېې نيولو او دا دی اوس ستاسي سره بنديان يو.

د دې خبرو په اورېدو سره يوه بندي د زړه سوي په ډول وويل: بدبختانو! تاسي د سرکار له غاټرو څه غوښتل؟ وايي بازي، بازي، به ريش بابا بازي؟

بل بندي وويل: تاسي چي د زمري په لم لوبي کوي، اوس نو دلته کښپني، که ټول عمر مو دلته تېر شو، نو هم يې زړه ته واچوي.

يوه بل بندي خپل څنگ ته ناست ملگري ته سوکه وويل: دا نو د قسمت خبري دي، ته ښه فکر وکړه، د سر کار غاټري چيري او دوی چيري ول، بيا يې نو څنگه په زړه کي وروگرځېدل چي راحي د سر کار غاټري وترهوو. بس نو په دغه کار کي به يې خيرو، تانه دي اورېدلي چي وايي: ”خداي خپل دوست ځوروي“.

ايساف برگر

شپږ مياشتي کېدې چې په کابل کې مي رستيورانټ جوړ کړی و. په دې شپږو مياشتو کې مي ولاکه يوه هم دوې شوي وي. د برېښنا، ټيليفون او اوبو محصول، د تعمير کرايه، د اشپزانو او شاگردانو معاشونه او نور لگښتونه مي ټول له خپله جيبه ورکول، ان دا چې پورورې هم شوم. نور به نو څه درته ووايم، بس کور مي پر چرگه بار شو.

زه چې څه مهال په امريکا کې وم، نو له شا وخوا دوستانو به مي اورېدل، چې له افغانستان سره اوز (دومره) مليارډه ډالره بهرنۍ مرسته وشوه، افغانستان ته اوز کېدوال راستانه شول، دا وشول او هغه وشول، بس هر څه جوړ شول. اوس په افغانستان کې تر لوېديځو هېوادونو هم ښه کارونه پيدا کېږي، زده کړي، مسلک او تجربې ته چندان اړتيا نشته، هري خوا ته ډالر اوار دي، بس پټو ورته اوار کړه او راتولوه يې، په تېره بيا د کابل ښار خو اوس بېخي له اروپا سره برابر دی. دا به مي هم اورېدل چې پلانی افغانستان ته ولاړ، اوس يې خولۍ په غوړو کې ده، خورا کار يې جوړ دی. لنډه دا چې له هر چا سره به دي د افغانستان په باب خبره کوله، نو هغه د چا خبره پر گوتو به يې کشمير درته جوړ کړ.

يوه ورځ داسي راغله، چې ما هم د دغو ډالرو په راتلولو پسې پاڅي رابډوهلې او ښخ کابل ته راغلم. دلته چې مي شا وخوا وکتل، نو په کابل کې يو څو نوي جوړ شوي کورونه، هوټلونه او گيسټ هاوسونه (مېلمستونونه) هغه څه ول،

چي د سپري يو څه سترگه په ډکېده. بس ما هم توکل پر خدای ياد کړ او هغه يو څو خوش مړي (پيسې) چي مي په خپله غوټکي کي له ځان سره راوړي وې، د کابل په ښار کي يو رستورانټ په جوړ کړ. د رستورانټ چندان خوند نه و، ټوله ورځ به مي له بېکاره مچان شړل او يو په بل پسې به مي اړرمي کښلې. کله چي به مي زړه ډېر تنگ شو، نو په کابل کي به زما بهرني انډيوال (مايکل) ته ورغلم او د زړه خواله به مي ورسره کوله. مايکل مي د امريکا له وختو انډيوال و، ما هلته په يوه هوټل کي چرگان پاکول او مايکل د چرگانو په يوه فارم کي مزدور و او مور ته به يې چرگان راوړل، خو اوس د افغانستان په يوه وزارت کي مشاور و چي لس زره ډالره معاش يې درلود.

يوه ورځ مايکل راته وويل: "که ما درسره شريک کړې، نو زه دا رستورانټ پر خپلو پښو درولای شم. خو شرط يې دا دی چي زه هر څه درته واييم، ته به هغسي کوې. زه چي سېل اخیستی وم او ځگ ته مي لاس اچاوه، له خدایه مي دغسي ورځ غوښته. سمدلاسه مي دغه خبره ورسره ومنله. ټولو ټلو پښونو، راډيوگانو او ورځپاڼو ته مو اعلانونه ورکړل چي (افغان رستورانټ) د خرڅ لپاره داوطلبی ته وړاندي کېږي. که څه هم تر يوې اوونۍ پوري زمور سره هيچا اړيکه ونه نيوله، خو مور بل ځل داسي يو اعلان خپور کړ: "افغان رستورانټ يوې خارجي کمپنۍ رانيوه چي تر دې وروسته به يې نوم (ايساف برگر) وي او په عصري ډول به جوړېږي."

په لومړي گام کي مو د رستورانټ ښې او ډيکورېشن واپراوه. يوه لويه ډيجيټل لوحه مو ورجوړه او ايساف برگر مو پر وليکه. د استاد بهزاد او نورو ختيځوالو

استادانو د نقاشۍ، تابلوگاني او انځورونه مو ليري او پر ځای مو يې د هندي فلمي ستورو، مېرمني ډيانا او مايکل جکسن انځورونه وځړول. انځورونه بڼه غټ او ځيني يې نيم لغړول، چي ډېر ژر يې د سپري پام ځانته رااړاوه. پغمان ته ولاړو، يو ترکان مو هم له ځان سره بوت. هلته مو د نر توت څو وني رانيولې او تنې مو يې داسي اړه کړې، چي د ډوډۍ خوړلو لپاره د گرډيو مېزونو کار ورکړي. پر هر مېز مو يوه يوه شمع ولگوله. د رستورانټ هغه برخه مو له منځه يووړه، چي هلته به بڼڅو جلا ډوډۍ خوړله. ټلوېزيون مو پر (V) چينل برابر کړ. د رستورانټ دباندي مو هم دوه لوډسپېکرونه ولگول چي لارويان يې هم اوازنه واورې. د هوټل په منځ کي مو د اوبو يو حوض گوتی جوړ کړ او په منځ کي مو يې د مېرمني ډيانا مجسمه جوړه کړه چي ټوله لڅه، خو لانديني ډېره برخه يې په اوبو کي پټه وه. څنگ ته مو يې پر يوه لوحه په فارسي او انگرېزي ژبو د هغې ژوندليک وليکه.

کله چي مو رستورانټ پرانيست، نو مايکل راته وويل چي ته خلک څاره چي د رستورانټ په باب څه وايي؟

لومړۍ ورځ مي دوه ځوانان وليدل چي نوي کاوبای پتلونونه يې اغوستي او د رستورانټ مخ ته ودرېدل. يوه هغه بل ته وويل: به به! چي يک رستورانټ خارجي است، اينجا چي چيزها خواهد بود، کاشکي پيسه مي داشتيم که اينجا غذای خارجي مي خورديم. يوه يې د رستورانټ د موسيقي سره سر او اورې وښورولې او روان شول. تر دې وروسته رستورانټ ته د خلکو راتگ پيل شو، هر څوک چي به راته، نو لومړي به مجسمې او پر دېوالونو ځړول شويو انځورونو

ته ودرېد او بيا به پر څوکی کښېناست. يوه نجلۍ، چې تنگ پتلون يې اغوستی او وېښتان يې ژپر رنگ کړي ول، له يوه ځوان سره رستورانټ ته راغله. لومړی يې ما او بيا يې د رستورانټ شاگردانو ته وکتل، د خپل ملگري غور ته يې خوله ورنژدې کړه او په تريو تندي يې وويل: "ای چه قسم رستورانټ خارجی است؟ او مرد که ره سيل کو که سر پارچال ششته، شاگردايشه سيل کو، ای خو کلش افغانهای ما و شماست". له دې خبري سره د دواړو تندي تريو او له رستورانټ څخه ووتل.

د شپې يوولس بجې وې، مايکل راغی او په خندا يې راته وويل چې نن ورځ څنگه تېره شوه؟ ما د ټولي ورځي کيسه ورته وکړه، خو کله چې مي د هغي نجلۍ او هلک خبره ورته ياده کړه، نو مايکل لاندینی شونډه تر غاښونو لاندي کړه او م م م... يې وويل. له دې سره سم يې دواړه لاسونه د پتلانه په جېبونو کي ننه ايستل او د رستورانټ تر پايه په کوچنيو قدمونو ولاړ او بېرته راغی. داسي ښکارېده، لکه د يو څه په باب چې چورت وهي. تر لږ ځنډ وروسته يې په خندا زما پر اوږه لاس کښېښود او راته وپي ويل: ته غم مه کوه، ما يې چاره پيدا کړه، سبا به په دې باب پوره معلومات در کړم، اوس زه ځم چې يوه مهمه غونډه لرم.

په دغه شپه له ډېري خوشاليه خوب نه راته، ما ويل ياره لکه چې بخت ياري درسره وکړه. سبا مايکل له درېيو نفرو سره زما د اوسېدو کوټې ته راغی او په خندا يې خپلو ملگرو ته اشاره وکړه چې دوی به تر دې وروسته زموږ سره کار کوي. دی امریکايي دی چې (مارک) نومېږي او له ايساف سره د ترکان په

صفت کار کوي، خو اوس يې د يوې مياشتې لپاره رخصتي اخيستي ده. مارک به پر پارچال ناست وي او له خلکو به پيسې اخلي او دغه دوه هلکان افغانان دي، دغه يو نجيب او دغه بل فرید نومېري. د دوی کورنۍ يې په دې وروستيو کي له انگليستان څخه په زوره راشپلي دي. له انگليسي خبرو يې څوک نه پوهېږي، چي گواکي دوی افغانان دي. تر دې وروسته به د نجيب نوم (تام) او د فرید نوم (مکس) وي. دوی به د رستورانټ شاگردان وي، ځانگړي دريشۍ به اغوندي، يوازي به په انگرېزي ژبه خبري کوي او هيچا ته به نه وايي چي موږ افغانان يو. ما هم دا خبره ورسره ومنله او دغه درې نفره مي رستورانټ ته بوتلل.

تر دې وروسته زموږ رستورانټ ته د خلکو راتگ نور هم ډېر شو، ډېرو خلکو به هڅه کوله، چي له مارک، تام او مکس سره ډېرې خبري وکړي او د انگرېزي ژبي تمرين وکړي. مايکل به هم کله ناکله ځيني بهرنيان له ځانه سره راوستل او له ځان سره راوړي بهرني خواره به يې همدلته خوړل.

يوه ورځ درې تنه ځوانان او يوه نجلی، چي د نادولتي ټولني موټر ورسره و او خورا لوکسي دريشۍ يې اغوستي وې، رستورانټ ته راغلل. د خوړو مينيو يې راپورته کړه، وايې ږوله، راوايې ږوله، په تريو تندي يې يو بل ته وکتل او بېرته ولاړ شول، په تلو تلو کي يوه وويل: "ينجا خو هيچ غذاي خارجي ناست، فقط همو غذاي وطني خود ما و شما است، که در هر رستورانټ پيدا ميشه".

تر دې وروسته مو د خوړو مېنوگانې په انگرېزي ژبه جوړي کړې او ټول مو بهرني خواره په کښي وليکل. ځينو خوړو ته مو وليکل: (Not for

(Muslims). مراجعینو ته به مو ویل چې زموږ د رستورانټ ټول خواړه له بهره راځي.

په بگرام کي د امریکایانو او ایساف نظامي ځواکونو هغه تر وخت تېر خواړه، چې هغوی به غور ځولي ول، موږ بېرته راټولول، له کڅوړو او کوټیو څخه به مو راییستل او بیا به مو د بهرنیو خوړو په نوم خرڅول، چې په دې کار سره زموږ د رستورانټ مراجعین دوه برابره شول. تر دې وروسته دغو خوړو هم کفایت نه کاوه، بیا مو دغه ډول نور بهرنی خواړه، چې په کابل کي د زرنگار پارک او پل خستي جامع جومات مخ ته خرڅېدل، یوځایي رانیول، خو بیا یې هم زموږ اړتیا نه پوره کوله.

زموږ ډېرو مراجعینو غوښه غوښته، په تېره بیا کباب. که چېرې مو غوښه خپله کبابولای او بیا مو د بهرنیو خوړو په نوم خرڅولای، نور سوا کېدو، ځکه که د چرگ، پسه، وزې او غوا غوښه مو هر ډول پخه کړې وای، نو د نورو افغاني رستورانټونو غوندي به وای. اوس موږ ته یوازې یوه لار راپاته وه، هغه دا چې د اوبن غوښه کباب کړو، ځکه دا یوازینی غوښه وه چې ښاري خلکو نه پېژنده. د دې کار لپاره مو یو قصاب او دوه مزدوران استخدام او په خرڅي پله کي مویو کور ورته ونيو. قصاب به په دغه کور کي اوبنان حلالول، موږ ته به یې په پټه غوښي رالېږلې او موږ به کبابولې.

تر دې وروسته زموږ په رستورانټ کي مراجعین نه ځایېدل، د رستورانټ څنگ ته ځمکه مو هم رانیوله، چې ډېری مراجعین به هلته کښېناستل. یوه ورځ مایکل څلور بهرنی نجوني راوستلې او ماته یې وویل چې دوی به مراجعینو ته

ډوډۍ ږدي. اوس نو د ټولو خلکو پوره باور راغی چي په رښتيا دا يو بهرنی رستورانټ دی. دغه ډول مو د رستورانټ پر دروازه وليکل: ”له هغو مېلمنو معذرت غواړو چي دريشۍ يې نه وي اغوستي“ او د پارچال څنگ ته مو وليکل: ”يوازي امريکايي ډالر منل کېږي“. دغه ډول مو هغه مېلمانه هم رستورانټ ته نه پرېښوول، چي د هويت کارډ (پېژندپاڼه) به يې نه درلوده. اوس زمور رستورانټ ته د افغانانو ترڅنگ بهرنيان هم راتلل چي ډېرو به کباب غوښت. وروسته زمور کباب دومره مشهور شو، چي ان د نادولتي ټولنو، سفارتونو او ارگ له خوا به هم فرمايشونه راتلل. اوس مو د ورځي لس اوښان حلالول، د يوه قصاب پر ځای مو پنځه قصابان او ورسره لس مزدوران ونيول.

يوه ورځ مو د رستورانټ پر دروازه په انگرېزي ژبه غټ وليکل: ”دا د خوراک نه، بلکي فرمايش ورکولو ځای دی او يوازي د نادولتي ټولنو، سفارتونو، بهرنيو نظامي ځواکونو او ارگ فرمايشونه مني“. په دې ډول مو نه يوازي دا چي د کباب بيه دوه برابره لوړه کړه، بلکي کار مو هم ډېر اسانه شو.

يوه شپه مايکل خپلي کوټې ته، چي د کابل په انټرکانټينينټل هوټل کي و، وروغوښتم. کله چي ورغلم، نو په خندا يې مخته رامنډه کړه، په غېږ کي يې ونيولم او راته ويې ويل: ”عزیز جانه مبارک دي شه! هغه دولتي هوټل، چي د اجارې لپاره داوطلبۍ ته وړاندي شوی و، د يو مليون ډالرو په مقابل کي د شلو کالو لپاره مور ته راکړل شو. زه خو فکر کوم چي دا هوټل مو ډېر ارزانه اجاره کړ، بس داسي يې وېوله، لکه اوبو چي راوړی وي. زه چي د هوټل ځای، پراخوالي او لوړ شهرت ته گورم، نو باور لرم چي مور ته په شپږو مياشتو کي يو مليون ډالره

راگټلای شي او يو مليون ډالره خو دا دي مور. او تاسي په يو کال کي په ايساف برگر کي هم وگټل.“

مايکل لږ رانژدې شو او په خندا يې زياته کړه: گڼ شمېر افغاني پانگه وال هم داوطلبی. ته حاضر شوي ول، ان دا چي تر مور يې په لوړه بيه اجاره کاوه، خود هوتلونو د تصدی رئیس راته وويل چي دا هوتل تانه له سياليه پرته په اجاره درکوم، ځکه چي ته مي د امريکا له وختو انډيوال يې، خو په دې شرط چي په يوه ونډه يې ما هم شريک کړې“. مايکل د قهوي گيلاس راپورته کړ او زياته يې کړه: ”عزيز جانه! ته به نو د هوتلونو د تصدی رئیس نه پېژنې، هغه مهال چي زه او ته په نيويارک کي وو، ده په مارننگ برگر (Morning Berger) کي چرگان پاکول او ما به زموږ له فارم څخه چرگان وروړل، بس هلته مي انډيوال شو. کله چي په افغانستان کي د تراهرگري په وړاندي مبارزه پيل شوه، نو دی هم زموږ او ستاسي په شان افغانستان ته راغی.“

د بر بېنا سپين څراغ ته د مايکل شني سترگي وېر بېنېدې، زما غوږ ته يې خوله رانژدې کړه او ويې ويل: د هوتلونو د تصدی رئیس راته وويل دولت په پام کي لري چي دغه تصدي خصوصي کړي. ته ډاډه اوسه، هغه داوطلبی هم خامخا تاسي ته درکوم، خو په دې شرط چي زه به هم درسره شريک يم. خو گوره عزيز جانه! پام چي دغه خبره چاته ونه کړې. تر دې وروسته مايکل، لکه ماته چي ډاډ راكوي، زما پر اوږه لاس کښېښود او راته ويې ويل: ته هيڅ غم مه کوه، د اوښ د کباب تجربه به زموږ سره ډېره مرسته وکړي.

موبايل په قبر کي هم ډپر بنه کار کوي !

په هغه ورځ چي ما نوي موبايل رانيولي و، نو زمور په کور کي داسي خوشالي جوړه وه، لکه د مودو- مودو مسافر چي خپل کور ته راستون شوي وي او خپلوان يې ورته خوشاله وي. زمور د خوشالي لامل دا و چي تر دې وروسته به زما له ورور سره، چي له لسو کالو راهيسي په امريکا کي اوسېده، خبري کوو. زه چندان له موبايل سره بلد هم نه وم، ځکه چي نوي مي رانيولي و، خو بيا هم د هغو ابتدايي معلوماتو له مخي چي د کمپني له مامور څخه مي د رانيولو پر مهال تر لاسه کړي ول، هڅه وکړه چي له خپل ورور سره خبري وکړم. له څو واړه کونښن سره- سره بيا هم ټيليفون رخ نه شو. زوی مي راته وويل چي زمور گاونډي اجمل ته زنگ ووهه، هغه پوره ورسره بلد دی، بنايي مرسته درسره وکړي. د اجمل نومره چي مي دايره کړه، نو دا کمپيوټري پيغام مي واورېد:

”دغه نومره د اوس لپاره کار نه کوي او يا کېدای شي چي له ساحې څخه دباندې وي.“

لومړی مي داسي فکر وکړ چي رښتيا به هم اجمل له ساحې څخه دباندې وي، خو دويم ځل چي مي نومره دايره کړه، نو اجمل رخ سو، خو اواز يې داسي ټيټ و، لکه د ځا له تل څخه چي خبري راسره کوي. کله چي د موبايل پردې (سکرين) ته ځير شوم، نو گورم چي سم انتن نه ورکوي. زه په دې نيامت چي موبايل سم انتن ورکړي، له کوټې څخه راووتم، موبايل مي غور. ته ونيو او ومي

ويل: بلي! بلي! اجمله غڙ دي پرڀ- پرڀ ڪپري. ما لا دا جملہ نه وه بشپڙه ڪڙي، چي د موبایل اواز غوڻ شو. په دڀ مهال کي مي پام شو چي اجمل هم د کور غولي ته راوتلی دی او زما د پوڻستني په ځواب کي وایي: بلي! بلي! تاسي څوک ياست او له کومه ځايه خبري کوی؟

ما چي د اجمل خبري واور ٻڌي، نو سوکه مي ورته وويل چي اجمله! زه اکبر يم، د دېوال له شا څخه خبري کوم. لنډه دا چي ما او اجمل په گډه ډېره هڅه وکړه چي کومه نومره رخ کړو، خو موبایل ويل، خدای او مالگي تروږ دي که رخ شم. اخر مي زموږ کور ته نژدې له يوې ټيليفون خانې (پي سي او) څخه خپل ورور ته ټيليفون وکړ او د نوي موبایل نومره مي ورکړه. هغه راته وويل چي تر دې وروسته به زه ټيليفون درته کوم، ته کور ته ولاړ شه، زه همدا اوس زنگ درته وهم. زه چي کور ته ولاړم، نو دوه ساعته مي انتظار وکړ، خو ورور مي زنگ راته ونه واهه.

په دې وخت کي مي په غوږونو کي يو عجيبه غوندي کړنگ شو. له کړنگ سره سم گورم چي توره تياره ده، چي سترگي به مي پتي کړي او که به مي رڼي کړي، نو يو ډول تياره به وه. ما غوښتل چي راکښېنم، خو پښې مي نه راټولېدې، لاسونه مي هم له څنگو سره غځېدلي پراته ول، چي هر څه مي وکړل، نو نه راټولېدل. زه نه پوهېدم چي چپري يم؟ تر ډېر فکر او پښو او لاس وهلو وروسته پوه شوم چي په قبر کي پروت يم. له ډېري وار خطايي څخه لږزه راباندي راغله، د تن وېښتان مي جگ- جگ ودرېدل. له ځانه سره مي وويل چي يا خدايه! زه څه مهال او څنگه مړ شوم؟ زه خو ناروغه نه وم او له چا سره

مي کومه دښمني هم نه درلوده چي وژلی به يې یم. بيا مي په زړه کي راوگرځېده، چي بنايي په زلزله، د موټر ټکر او يا داسي بله پېښه کي به وژل شوی یم. پر خپله حافظه چي مي هر څه زور راوست، نو بيا هم پوه نه شوم چي زه څنگه مړ شوی یم؟ بس دومره پوه شوم چي تازه مړ شوی یم، ځکه چي روغ رمټ وم. پښې او لاسونه مي بنورولای شوای، خبري مي هم کولای شوای، ان دا چي څو واړه مي په زوره- زوره چيغي کړې، خو هيچا وانه ورېدې. چي غوږ مي ونيو، نو ما هم هيڅ وانه ورېدل، چوپه چوپتيا وه. له ځانه سره مي وويل چي زه خو اوس ژوندی یم، بايد له قبره ووزم، خو څنگه ووزم؟ له يوې خوا د قبر ډورۍ (لحد) تنگ و او له بلې خوا تابوت دومره تنگ و چي لاسونه مي هم نه شوای راټولولای. کله چي په زور څه لاسته رانغله، نو دې پوښتنو مي بيا په مغزو خولې ولگولې چي زه څنگه مړ شوم؟ بيا اوس څنگه بېرته راژوندی شوم؟ عجيبه غوندي مرگ خو دی! مړينه او بېرته راژوندي کېدل مي څومره اسانه دي او دا نکير او منکر ملايکي کله راځي؟ عجيبه خو لا دا چي کفن مي هم نه درلود، بلکي له کاليو سره يې ښخ کړی وم. داسي فکر مي وکړ چي شهيد شوی به یم، چي له کاليو سره يې يو ځای ښخ کړی یم. بيا به مي ويل چي بنايي يو چا به نشه کړی او بيا به يې ژوندی په قبر کي ايښی یم. زه په همدې چورتونو کي ډوب وم چي د موبايل زنگ راغی. ياره له ډېري خوشاليه مي زړه باغ- باغ شو. ما ويل شکر، خدايه چي موبايل يې هم په هېره کي راسره ښخ کړی دی. ما ويل که هر څوک و، ورته وبه وایم چي د خدای لپاره ما دروکارۍ، زه ژوندی یم. که بيا هم کار و نه شو، زه به خپله يو چاته ټيليفون وکړم. په دې وخت کي

مي هغه خلك پر وگڻيل، چي د خپلو موبايلونو په باب گيلې لري. ښايي دا به د ځينو خلكو نابلدي وي، چي زما په شان يې كور په كابل كي د اسمايي غره پر سر دي او بيا يې هم كله موبايل انتن نه وركوي او كله يې بيا اواز صاف نه وي. كه نه نو دا دي موبايل خو تر ځمكي لاندي په قبر كي هم ډېر ښه كار كوي. خو له بده مرغه چي موبايل مي د بغل په جېب كي و، هر څه چي مي كوښښ وكړ، نو لاس مي نه راټولېده، چي موبايل ته ورسېږي. پرله پسې خو زنگونه راغلل. خو زما له لاسه څه نه كېدل. خدای خبر چي كوم شله به و، شپږ اووه ځله يې زنگونه راووهل. د زنگونو پر مهال به ما په قبر كي پښې او لاسونه ښورول، چي په يو ډول د موبايل د (ON) يا چالانېدو تڼۍ كښېكارم چي موبايل رخ شي، خو زما له توره بخته موبايل رخ نه شو، چي په دې وخت كي مي مېرمني وښورولم ويل: سرپه كښېنه! ولي داسي نارامه يې؟ په خوب كي وپرېدلې، كه څنگه؟ كله چي له خوبه راكښېناستم، نو د زړه له كومي مي دا دعا وكړه چي: ياخدایه ته خو د موبايل ټيليفون مخترع وبخښې! كه د موبايل زنگ نه وای راغلی، نو زما مرگ حاله خوب به تر سهاره دوام موندلی وای.

ملي بسونه او ملي شخصيتونه

ايا تاسي دولتي تيلويزيون گوري؟

د اطلاعاتو او ڪلتور وزير بي له دې چي د دې بېرني غونڊي اجندا اعلان ڪري، دغه پوښتنه راپور ته ڪره.

د غونڊي برخه والو د دغي ناڅاپي پوښتني په اوربدو وارخطا- وارخطا يوبل ته وڪتل. د وزارت مشاور، چي سگريٽ يي په لاس ڪي و او د موٽر د سائينسر غونڊي يي تر خوله لوگي ختل، په بي اعتنايي وويل: هو! زه يي ڪله ناکله گورم. ورپسي فرهنگي معين سترگي سره و مونڊلي او ويي ويل: زه يي هم په اوونئ ڪي يو يا دوه ځله گورم، خو دومره حوصله نه لرم، سمدلاسه مي سترگي وسوڻي او اوبنڪي وڪري. نشراتي معين چي غائبونه يي نه درلودل، پسته خوله وچرپوله او ويي ويل: ڪه رښتيا ووايم، نو زه يي هيڃ نه گورم. اداري معين، چي پر ملا ڪروپ ناست و او پرله پسي يي توخل وويل: زه خپله بهرني تيلويزيونونه گورم.

وزير، چي تندي يي گونڻي گونڻي و او ژر- ژر يي ڙبه پر شونڊو تپروله، د تلويزيون رئيس ته مخ وروراڙوه او د ڪنايي په ڍول يي پوښتل: بنايي تاسي به يي هم نه گوري؟

د ټيلويزيون رئيس، چي خوله خبرو ته جوړوله، نو وزير يې خبره ورپرې کړه: بس بس زه پوهېږم چي ته يې هم نه گورې. وزير خپلي تسبيح په لاس کي سره وموښلې او ويې ويل: مور تر اوسه د ټلويزيون په باب د خلکو پر شکايتونو غوږونه کاڼه اچولي ول، چي دا دی نن خبره ان تر ولسمشره پوري ورسېده. د دې خبري په اورېدو د غونډي ټولو برخه والو له وارخطايۍ غوږونه بوخ-بوخ ونيول، يو بل ته يې وکتل او په گډه يې وويل: څه شی! خبره تر ولسمشره پوري ورسېده؟

نشراتي معين له خپلي څوکۍ څخه لږ راپورته شو او په اندېښنه يې وپوښتل: ولسمشر څه ويل؟ وزير يو سوږ اسوېلی وکيښ او ويې ويل: د ولسمشر انتقاد دا و، چي خلک له دولتي ټلويزيون څخه ناخوښه دي، ټول خصوصي ټيلويزيونونه گوري او تجاران هم خپل تجارتي اعلانونه دغو ټلويزيونونو ته ورکوي. بايد دولتي ټيلويزيون ملي شي، چي له خصوصي ټيلويزيونونو سره سيالي وکولای شي او که سيالي نه شي کولای، نو مور مجبوره يو، چي شخصي يې کړو.

اداري معين، چي تر دې مهاله بې تفاوته بنسکارېده، د چايو گيلاس پر مېز کښېښود، په وارخطايۍ يې وزير ته وکتل او ويې ويل: دا خبره خو رښتيا هم، چي ډېره مهمه او د غور وړ ده، خو بايد مور لومړی پوه شو، چي خلک ولي له دولتي ټلويزيون څخه سر ټکوي؟ وزير خپلي کټه بيني عينکي پر سترگو کړې، مخ ته پرته دوسيه يې راپورته کړه او ويې ويل: د خلکو شکايتونه خو خورا ډېر دي، مگر دا يو څو شکايتونه ډېر جدي او د غور وړ دي، لکه د ټيلويزيون په اداري تشکيلاتو کي قومي انډول په پام کي نه نيول، په خپرونو کي د ژبو

تناسب ته پام نه کول، ملي ترمينالوژي نه مراعتول او يوازې دولت ته وچ تبليغات کول.

د ټيلويزيون رئيس يوه لويه اړرمۍ وکښله، څټ يې وگراوه او ويې ويل: زه فکر کوم چې زموږ په اداره کې د قومي نابرابرۍ پوښتنه بېخي نه پيدا کېږي. موږ په همدې خاطر ټول مامورين له يوه قوم او يوې ډلې څخه مقرر کړي دي، زما په فکر تر قومي انډول ملي روحيه ډېره مهمه ده، زموږ ټول کارکوونکي ملي روحيه لري، ځکه چې ټول دفتر ته په ملي بسونو کې ځي او راځي، ټوله ورځ د ټيلويزيون د دفتر په غولي کې ملي اتن کوي او دا چې بين المللي ټولني په ډېرو سختو شرايطو کې زموږ لاسنيوی کړی، نو موږ هغوی هم له ياده نه دي ايستلي، خپلو ټولو کارکوونکو ته مو امر کړی، چې د ملي لباس پر ځای بين المللي لباس واغوندي او د ملي ترمينالوژۍ پر ځای هم بين المللي ترمينالوژي وکاروي.

د ټيلويزيون رئيس غوښتل چې د نورو انتقادونو په باب هم يو څه ووايي، خو نشراتي معين يې خبره ونيوله: زما په فکر د ژبو د توازن په باب انتقاد سم نه دی، ځکه چې په ټيلويزيون کې د ژبو توازن پوره په پام کې نيول شوی دی، د ټولو کارکوونکو ژبې يو ډول اوږدې دي، دومره اوږدې، چې ان يو رئيس له وزير سره هم ژبه چلولای شي. دا خو لا څه چې د ټيلويزيون رئيس د ولسمشر فرمان نه مني او له خپلې دندې څخه نه ليري کېږي.

وزير خپل پلاستيکي غاښونه په خوله کې سم کړل، د ټيلويزيون رئيس ته يې مخ ورواړاوه او ويې ويل: د دې لپاره چې دولت ته د تبليغ شکايت ليري شي،

که ستاسي ياد وي، ما څه موده مخکي درته ويلې ول، چي د افغانستان د روان سياسي او امنيتي وضعيت په اړه يو څو گړدي مېزونه جوړ او يو څو ازاد سياسي څېړونکي ورته راوبوله. زه نه پوهېږم، چي هغه کار تر کومه ځايه پوري رسېدلی دی؟

د ټيلويزيون د رئيس ستوني له وار خطايي څخه وچ، ژبه يې بنده - بنده شوه او ويې ويل: هغه کار يو مخ خلاص شوی دی، ترکان ته مي فرمايش ورکړ، لس دانې ډېر بڼه گړدي مېزونه يې راته جوړ کړل، بس يوازي ستاسي امر ته گورو، چي څوک ورته راوبولو؟ د دې خبري په اورېدو د غونډي برخه والو ته خدا ورغله، خو وزير تندي تريو او خپل اواز يې لوړ کړ: دا سمه ده چي موږ د خلکو د ټولو انتقادونو لپاره منطقي دلايل لرو، خو زموږ په باب د خلکو دغه ډول ذهنيت يو واقعيت دی. د دې واقعيت بدلولو لپاره يوازي زموږ خپلمنځي بحثونه گټه نه لري، موږ بايد په دې باب عملي گامونه پورته کړو.

فرهنگي معين غاړي تازه کړې او ويې ويل: فکر کوم د ټولو انتقادونو تر منځ گډ ټکی (ملي) کلمه ده. ياني ټيلويزيون ملي نه دی. د دې خبري په اورېدو سره د وزير تندي لږ وغوړېده او د مشاور د خبرو په تائيد يې وويل: اصلاً خبره همدغه ده. پخوا د نورو دولتي ادارو په باب هم دغه ډول شکايتونه موجود ول، چي ټول وزارت په يوې سياسي ډلې، يوه قوم، يوې ژبې او يوې ولسوالي پوري اړه لري، خو هغوی د ملي مسئوليت په احساسولو سره ډېر ژر متوجه شول او خپلي ادارې يې ملي کړې، مثلاً ملي اردو، ملي پوليس، ملي امنيت او داسي نورې ادارې.

د ټلويزيون رئيس داسي احساس کړه، چي د ستونزي حل ته يو څه نژدې شوی دی، نو پر شونډو يې يوه نړۍ خندا پيدا شوه، وزير ته يې وکتل او ويې ويل: صاحب څه فکر کوئ، ايا موږ نه شو کولای د هغو نورو ادارو له تجربو څخه، چي ملي شوي گټه واخلو؟

وزير يوه شېبه پټه خوله شو، ورسره سم د غونډې په تالار کي چوپتيا خپره شوه، يوازي د وزير د تسبو ټکهاری اور بدل کېده. وزير د غرور په ډول د کوټې چت ته وکتل او په صاف اواز يې وويل: ماته د حل لاره معلومه ده، خو زه غواړم، چي ستاسي څخه هم په دې باب يو څه واوړم. مشاور پر يوه او بل انډي شو، غاړي يې تازه کړې او ويې ويل: که د ټلويزيون يو څو مديران، بې له دې چي زمور خپلوان او زمور په ډلي پوري اړه ولري، د خپل لياقت له مخي استخدام کړو، ايا دا کار به د خلکو شکايتونه کم نه کړي؟

د ټلويزيون رئيس له درده سور واوښت او ويې ويل: زما په فکر دا د ملي مشارکت د اصل پر خلاف کار دی. د بن د تړون له مخي چي هر قوم او هري سياسي ډلي ته کومه اداره په برخه وررسيډلې وه، نو د هماغې ادارې ټول کار کوونکي له چپراسي نيولې، بيا تر رئيس او وزير پوري په دغه قوم او ډلي پوري اړه لري. موږ وينو چي دغه ډول ادارې ملي بلل کېږي، نو که موږ د خپلي ادارې قومي ترکيب ته تغير ورکړو، داسي نه وي، چي خدای مه کړه، زمور اداره په ملي ضد اداره تورنه شي.

فرهنگي معين خپل نظر ورسره غبرگ کړ او ويې ويل: زه فکر کوم، چي د ژبو موضوع هم له قومي ترکيب سره اړه لري. دا چي ټلويزيون زمور قوم ته راکول

شوی، نو باید د خپرونو ژبه یې هم زمور. په قوم پوري اړه ولري، ملي ترمینالوژي یې هم دغسي درواخله.

مشاور د ژبو د توازن او ملي ترمینالوژي په باب د فرهنگي معین دخبرو د تایید لپاره سر وښور او وې ویل: په دغه برخه کې زه هم تاسي ته ورته نظر لرم، خو که د سیاسي کارپوهانو ازاد بحثونه او مرکې ولرو، د خلکو دا انتقاد به لیري شي، چي گواکي دولتي ټیلویزیون یوازي د دولت په چوپړ کې دی. د ټیلویزیون رئیس وویل: زه خو وایم په دې برخه کې، چي مور کوم نوښت کړی، نو هیڅ ټیلویزیون به نه وي کړی، د نورو ټیلویزیونونو د گردیو میزونو مېلمانې ناست وي، خو زمور. دا ولاړ وي. دا خپله د دې مانا لري، چي مور. د بیان ازادي پر پښو درولي ده. که مور. د بیان د ازادۍ مخالف وای، نو اوس به زمور. مېلمانې بیخي پراته وای.

نشراتي معین چي تر دې مهاله یې د ټیلویزیون رئیس ته د سترگو پرځای په خوله کتل، وویل: زه د گردیو میزونو له تخنیکي جوړښت سره بیخي موافق یم، خو ازاد سیاسي بحثونه به د ټلويزيون په باب شکایتونه نور هم ډېر کړي، اوس هم د دې ټولو شکایتونو تر شا ددغو ازادو سیاسي خپرونکو لاس دی، که نه نو عام خلک څه پوهېږي چي مور. ملي ترمینالوژي نه مراعتوو او یا مو د ژبو تناسب ته پام نه دی کړی. مور. ددغو خلکو له انتقادونو څخه اوس هم تر پزي راغلي یو، تاسي یې بیخي د ټلويزيون ستودو یوگانو ته راولئ. د دې خبري په اور بدو د غونډي ټولو برخه والو وخنډل.

نشراتي معين ډېر څر شو، خو خبره يې بلي خوا ته واړوله او ويې ويل: وزير صاحب مور، خو خپل نظرونه وويل او د حل لاره مو و نه موندله، اوس نو تاسي مهرباني وکړئ، خپل نظر مو وواياست! وزير دوه درې ځله خپله ژبه ژر- ژر پر شونډو تېره کړه، غاړې يې تازه کړې او په فاتحانه ډول يې وويل: زما په نظر د حل لاره ډېره ساده او اسانه ده. د نورو ادارو له بريالۍ تجربې څخه مور هم کار اخلو او د دولتي ټيلويزيون اداره ملي کوو. ياني د دولتي ټلويزيون له نوم سره (ملي) کلمه تړو، چي تر دې وروسته به يې نوم (د افغانستان ملي ټيلويزيون) وي، ځکه، چي ماته ولمسشر حکم کړی و چي دولتي ټلويزيون بايد ملي شي. د دې خبرې په اور ېدو سره د غونډې د ټولو برخه والو تندي وغوړ بدل او په يوه خوله يې وويل: ډېر ښه نظر دی.

د وزير سترگي وېر بڼېدلې او زياته يې کړه: خو زموږ کار دلته پای ته نه رسېږي. د دې خبرې په اور ېدو د ټيلويزيون رئيس په وار خطايي وپوښتل: هغه څنگه؟ وزير مخ ته پرته سپينه پاڼه راپورته کړه، په قلم يې ژر ژر څو ليکي پر وکښلې او ويې ويل: يوازي د ټيلويزيون نوم نه، بايد د ټيلويزيون خپروني، تشکيلات او ان تعميرونه يې هم ملي شي. له ټولو خپرونو او ادارو له نومونو سره دي د ملي کلمه ورزياته شي. دغه ډول دي د ټلويزيون د تالار، سټوډيوگانو، ارشيف، جنرېټر، ټرانسمېټر، اشپزخاني، انټن او ټلويزيون غونډۍ له نومونو سره هم ملي کلمه ورزياته شي.

د ټلوېزيون رئيس د غوره مالي په ډول خوله وپړه کړه او ويې ويل: وزير صاحب له دې نومونو سره خو مخکينيو حکومتونو اسلامي کلمه ورزياته کړې ده، اوس که يې بېرته ليري کوو، ستونزه به راته جوړه نه شي؟

وزير په خندا وويل: ته هيڅ اندېښنه مه کوه، زما ياد دي، چي تر دې مخکي له دې نومونو سره د (خلکو) کلمه ليکل شوې وه، خو کله چي د دې شعار بازار سوړ شو، ځای يې اسلامي شعارونو ونيو. اوس زه فکر کوم، چي دغه شعار هم موږ ته نوره گټه نه کوي، اوس ملي شعارونه بڼه بازار لري. دا شعارونه که څه هم په ظاهره يو د بل ضد ښکاري، خو تر خپل منځ يو گډ عنصر هم لري، چي هغه (گټه) نومېږي، ياني اصلي شعار گټه ده.

د وزير صاحب خوانبې

دا يو درې پوريز رستورانټ و، چې په خورا عصري ډول جوړ شوی او په لږ وخت کي يې د ډېرو خلکو پام ځانته رااړولی و. که د کوم محفل لپاره به ورغلي، نو يوه مياشت مخکي به يې لا منبجر له خلکو څخه بيانې اخيستي وې. نن هم په دغه رستورانټ کي يو محفل جوړ و. د رستورانټ پر مخ د گلانو او گروپونو لارونه راڅرېدل، شل دېرش قيمتي موټرونه ورته ولاړول، چې څو وسله وال کسان يې څنگ ته داسي بېر - بېر ولاړول دا چې ويل مرهټه يې وهلی دی. مسته موسيقي او چکچکي له رستورانټ څخه دباندې اورېدل کېدې. يوه افغاني سندرغاړي د اردو ژبي دا سندره ويله: بند کمري مي پيار کړينگي - پيار، پيار، پيار بې شمار کړينگي...

د رستورانټ د پردو شاته د انسانانو سيوري ليدل کېدل، چې د نڅا په حال کې ول. زما انډيوال ريډي راته وويل: څنگه اوس خو پوه شوې چې واده ته مي راوستلې؟ ښه غوره ډوډۍ به وخورو، موسيقي به واورو او څو به. خو گوره دا يو عادي واده نه دی، دا دی خپله به يې ووينې. د رستورانټ په دروازه کي د ريډي يو انډيوال ولاړ و، زموږ سره يې ښه تود روغېر وکړ. که څه هم له ريډي سره بلنليک و، خو هغه ونه کول او موږ يې محفل ته رهنمايي کړو. ما چې شا و خوا وکتل، نو ټولو خلکو ډېري لوکسي دريشۍ اغوستي وې، بس يوازي ما پر توگ او

کمیسی اغوستی و، چي په دوی کي ځان ډېر اسکرېلی او خړ پر راته ښکاره شو. ما چي څومره نور ودونه لیدلي ول، نو خامخا به کوم غریب او په جامه خوار سپری په کښې و. خو دا یو داسي محفل و چي هیڅوک هم په کښې غریب او بېوزله نه ښکارېده.

د رستورانټ په منځ کي ټولي سټني په هندارو پوښ شوي وې، چي ځینو ځوانانو به په تلو- تلو کي ژر- ژر د خپل سر وپښتان په کښې سم کړل. ریډي ته مي وویل چي دا د چا واده دی؟ هغه راته وویل چي زه یوازې د زوم ورور پېژنم، خو نه پوهېرم چي ولي نه ښکاري؟ خیر، د واده کار دی، پیدا به شي. د دولت څو لوړ پوړي چارواکي هم راغلي ول، له رئیسانو او جنرالانو نیولې، بیا تر معینانو پوري، ان دا چي یو وزیر هم راغلی و. له لوړ پوړ څخه مسته موسیقي داسي په شرپ (لوړ غږ) اورېدل کېده، چي ځینو خلکو به دلته اورې ورسره ښورولې. داسي برېښېده چي د رستورانټ لاندینی منزل یې د نارینه وو او لوړ یې د ښځینه وو لپاره نیولی دی. ما ریډي ته وویل: فکر کوم یوازې یې د ښځو لپاره د موسیقي تابیا کړې ده، که څنگه؟

—ته هم عجیبه خبري کوي، تا په رستورانټ کي بې موسیقي واده لیدلی دی، کېدای شي هنرمندانو تفریح کړې وي.

—که تفریح وي خیر دی، داسي نه وي چي ګردسره موسیقي نه وي.

—موسیقي خو خامخاشته، کېدای شي چي هنرمندان د ”آهسته برو“ لپاره د ښځو محفل ته ورغلي وي، اندېښنه مه کوه، بېرته راځي.

څنگ ته ناست یوه سپري ته مي وویل چي دا څنگه واده دی، دا موسیقي ولي

نشته؟ سڀي په برپتو کي وځنډل او بې ځوابه يې مخ بلي خوا ته واړاوه. دوي درې ويډيويي کمري گړځېدې، چي د هر مېلمه داسي دقيقه عکاسي به يې کوله، لکه د يو سند لپاره چي يې په کار وي. ما غوندي غريبانو به هڅه کوله چي د وزير، معين يا کوم جنرال څنگ ته کښېني، چي په ويډيو ټيپ کي له هغه سره راشي. لږ گړي وروسته ډوډي راغله. عجيبه په لوړه سويه ډوډي وه، زه به نو څه درته ووايم. ما په کابل کي ډېر ودونه ليدلي ول، خو داسي ډوډي مي هيڅکله نه وه ليدلې. وريجي، کباب، قورمه، کوفته، سلاډ، فيريني، پيپسي، مېوې او داسي نور خورا پرېمانه ول، هغه د چا خبره هر څه په چارښاخو بادېدل.

تر ډوډي وروسته ټول مېلمانه پر وزير صاحب راټول شول، ريډي وويل، فکر کوم چي همدا وزير به د زوم پلار وي، هغه دي خلک ورغلل، مبارکي ورکوي. راځه چي زه او ته هم مبارکي ورکړو، بيا به څو. مور لانه وو ولاړ شوي، هغه سڀي، چي ما يو ځل مخکي پوښتنه ځني کړې وه، په خندا راته وويل: اصلاً ستاسي څخه لاره ورکه شوې ده، واده په لوړ منزل کي دی. دا د وزير صاحب د خوابني ختم و، چي نن يې د مړيني څلوېښتي وه.

زده کوونکو ولي خندل؟

درې مياشتي کېدې چې معلم غفور معاش نه واخيستی. په کور کې اوږه، غوړې او نور خوراكي مواد مخ پر ختمېدو ول. د کور خاوند درې ورځې مخکې ورته ويلي وو چې بايد کور ژر تر ژره خالي کړي، کله نو گودرې به يې په کوڅه کې وروغوړځوي.

له يوې خوا نر خونو له اسمان سره خبرې کولې او له بلې خوا معلم غفور هم کال وچ نه تېراوه، د خدای مال اووه سر و نيم سر اولادونه يې درلودل. کله چې به يې معاش واخيست، نو هغه به ايله د کور کرایه، اوږه او داسې نورې مهمې اړتياوې په پوره شوې. د اولادونو جامو، بوتونو او داسې نورو ته د چا پام و. د همدې غمونو او گرومونو له لاسه د معلم غفور شونډې ترخي - ترخي چاودلي وې. کله چې به يې خوله وپړه شوه، نو له شونډو څخه به يې وينې راغلي.

نن د هغه کشری زوی زلمی ناروغه و، څرنگه چې ډاکټران ناوخته روغتون ته راتلل، نو معلم غفور انتظار کاوه، چې زلمی لږ وروسته روغتون ته بوزي. خو کله چې يې د سر معلم دا خبره په زړه کې وروگرځېده، چې نن د يوې مياشتې معاش راوړي، نو د زوی ناروغي ځنې هېره شوه او بې له دې چې دريشي واغوندي، يوازي يې د يخني او سړو له امله پر خوله او پزه دسمال راوپېچه او پر بايسکله د بڼوونځي خوا ته روان شو. کله چې هلته ورسېد، نو ادارې ته تر تلو دمخه خبر شو، چې معاش يې نه دی راوړی. دی هم بې له دې چې ادارې ته

ولاړ شي، سيده ټولگي ته ولاړ او کپتان يې ولېږه چې له ادارې څخه د حاضري کتاب او ترقي تعليم راوړي.

زده کوونکو چې معلم غفور وليد، نو نابره ټول په خدا شول، ده چې هرڅومره د خدا لامل ورڅخه وپوښت، نو چا له ډاره څه ورته ونه ويل. اخر له ټولگي څخه دباندې ووت، خپل کالي يې له سره تر پايه بڼه وکتل، خو داسي بڼه يې په کښي ونه لیده، چې د خدا دي وړ وي. کله چې بېرته ټولگي ته ننوت، نو بيا ټول زده کوونکي په خدا شول. که څه هم معلم غفور څو زده کوونکو ته د غوږ څو کلک پېچونه ورکړل، خو هغوی بيا هم غلي نه شول، چې په همدې خداگانو کي د تفرېح زنگ هم ووهل شو.

کله چې معلم غفور ادارې ته ولاړ، نو ټول معلمين په خدا شول. يوه معلم له خپله جبهه هنداره راوايسته او معلم غفور ته يې ورکړه چې خپل مخ په کښي وگوري.

معلم غفور چې په هنداره کي وکتل، نو شونډي يې د بڼڅو په لب سيرين تكي سرې وې، ځکه نن سهار د هغه مېرمني ورته ويلې ول چې لب سيرين د چاودلو شونډو لپاره ډېر بڼه دی. خو د معاش په رايادېدلو سره د ده له ياده ووته، چې بېرته يې پاک کړي او دا هغه ارزان بيه لب سيرين و چې له شونډو څخه تر څلور ويشتو ساعتو مخکي نه پاکېده.

د قيامت نښانې

دوکان له خټو څخه جوړ دی، خو ځایه یې خټین پلاستر راجلا شوی او خښتي یې ښکارېږي. د دوکان په خوله کې لوی لالا او ورپسې د هغه دوه شاگردان ناست دي، د لوی لالا تر څنگ ناست دوه شاگردان په سوهان ډبري گردۍ کوي، خو د دوکان په پای کې یو بل شاگرد، چې کمال نومېږي، په چایو پخولو لگیا دی. د شاگردانو عمرونه له لسو تر څوارلسو کالو پورې دي، خو لوی لالا د شپټو کالو په عمر معلومېږي. ده تندی تریو نیولی، پر اوږده زریزه، برېتونو او بڼو یې گردونه پراته دي، لېڅي یې رانغښتي او پر مړوندونو ولاړ و بښتان یې هم له گردونو ډک دي. کټه بیني عینکي یې پر سترگو کړي دي، د عینکو یوه پښه ماته ده او پر ځای یې کشک وراچول شوی دی، چې له همدې امله عینکي پر یوه خوا کږې شوي دي.

دلوی لالا په یوه لاس کې تار او په بل لاس کې یې د تسبو څو دانې دي چې په تار یې پېښي. یو وار تار په نارو بڼه لوند کړي، وروسته یې بڼه کلک کړي او بیا یې د تسبو په دانه ننه باسي. د دوکان لرگین چت په گردونو پټ دی، په چت کې د خزندو هم څه کمی نشته، په تېره بیا درې یا څلور څرمښکياني خو تل د چت پر یوه تیر مښتي وي.

کمال د چایو توره چایجوشه په میدان کې کښېښووله او وېې ویل: استاده!
چایي تیارې دي.

لوی لالا د تسبو دانې او تار په کتوري کي چي مخ ته يې پروت و، کنبښوول او شاگردانو ته يې وويل: هلکو کار بس کړئ، راشئ چايي وڅښئ! له دې سره سم په دوکان کي چوپه چوپتيا خپره شوه، خو کله ناکله د چايو د څښلو سور او خوړو د ماتېدو ټکههاری اور بدل کېږي. لوی لالا عينکي له سترگو ليري کېږي، بښېښې يې په لمن ورپاکي او وروسته يې مخ ته پرته د چايو پيالو ورپورته کړه. يوه شاگرد کمال په څنگل وواهه او په داسي حال کي چي د لوی لالا خوا ته يې اشاره وکړه، په ټيټ اواز وويل: ورته ووايه!

کمال زړه نه شواي کولای چي د خپل زړه خبره وکړي، خو د لوی لالا ورته پام شو. د چايو پيالو يې مخ ته پر ډبرين کوچني مېز کنبښووله او ويې پوښتل: څه بڼهاری مو جوړ کړی دی، سمه خبره وکړئ! کمال، په داسي حال کي چي د شهادت په گوته يې ځمکه گروله، په بنده بنده ژبه وويل: استاده! زما د شاگردۍ خو دا دی پوره يو کال تېر شو، خو په دې يوه کال کي مي له دوکان جارو کولو او چايو پخولو څخه پرته بل کار نه دی کړی، ما ويل که اوس نو د ډبرو سوري کولو کار په لاس راکړې، څنگه به وي؟ د لوی لالا بېري وروځې راوځرېدې، کمال ته يې په ځير - ځير وکتل او په ډډاواز يې وويل: بڼه، دا خبره ده! تر دې وروسته په دوکان کي بيا چوپتيا خپره شوه، خو لوی لالا دغه چوپتيا ماته کړه او ويې ويل: عجيبه زمانه شوه، اوس د خلکو زړه غواړي چي په دوو - درېو کلونو کي پوره استاد شي.

تر دې وروسته لوی لالا غټه کپه نسوار خولې ته واچول او ورپسي زياته يې کړه: تاسي خواري څه ليدلې ده؟ که زموږ د وختونو سترپاوي او وهل - ټکول مو ليدلي وای، نو اوس به مو دا خبره نه وای کړې. زه د اوو کالو وم چي پلار مي له

استاد سره شاگرد کړم، دوه کاله مي يوازې چايي پخولې او دوکان مي جارو کاوه، بيا مي دوه کاله يوازې پخې خبستي سورۍ کولې چې سوري کول مي زده شي. تر څلور کاله شاگردۍ وروسته نو استاد ماته لږ لږ د ډبرې گردۍ کولو کار هم په لاس راکاوه، بيا هغه و چې په لس کاله کي مي ټول کار زده کړ. لس کاله وروسته که څه هم کار مي زده و، خو بيا مي هم جلا دوکان نه شوای نيولای، همدې استاد به په اوونۍ کي يو څه جيب خرڅ راکاوه، چې په دې ډول لس کاله نور هم راباندي تېر شول. يوازې مي دا خواري نه وه، هره ورځ به مي وهل - ټکول هم خوړل. يوه ورځ استاد دغه غوړ راوپيچه، چې له بېخه لږ راجلا سو. ژړلای خو مي نه شوای، له ډاره مي خپل مور او پلار ته هم نه شوای ويلای. دا دی تاسي يې وگورئ! تر اوسه يې هم ټپ پاته دی. لوی لالا يو لاس پورته وغورځاوه او ويې ويل: ستاسي وخت خو پاچاهي ده، پاچاهي.

تر دې وروسته لوی لالا پټه خوله شو، چې په دې وخت کي کمال نابېره په زوره نارو کړه:

هغه وگورئ! دا څه ډول څرمبڼکۍ ده؟ له دې سره سم لوی لالا او شاگردانو د دوکان چت ته وکتل. يوه شاگرد په حيرانتيا وويل: اوهو! دا څرمبڼکۍ خو سور رنگ لري. لوی لالا لومړی خپلي سترگي سره وموښلې او بيا يې څرمبڼکۍ ته وکتل. کله چې يې پر خپلو سترگو سم باور رانغی، نو مخ ته پرته عينکي يې پر سترگو کړې، څرمبڼکۍ ته يې وکتل او سوکه يې وويل: دا څرمبڼکۍ خو رښتيا هم سره ده. په دې وخت کي د سرې څرمبڼکۍ تر څنگ يوه بله شيرچايي رنگه څرمبڼکۍ هم رابنکاره شوه. د څرمبڼکيانو په باب د

سڀي ڇنگه مڊالونه وگڻيل؟

لوی لالا او شاگردانو تبصرې لای پای ته نه وڀ رسېدلي، چي یوه شاگرد ناره کړه:
اڀ هغي بلي نارنجي څرمبڼکي ته وگورئ!
شاگردان له خندا سره چاودل، خود لوی لالا له ډاره هیچا زړه نه شوی کولای
چي وځاندي. لوی لالا هري څرمبڼکي ته حیران حیران کتل، چي په دې
وخت کي کمال سوکه وپوښتل: استاده داسي څرمبڼکياني دي تر اوسه لیدلي
وڀ؟

نه ولا، داسي څرمبڼکياني مي په ټول ژوند کي نه وڀ لیدلي.
بل شاگرد وپوښتل:

استاده! څنگه د قیامت نښانې یې نه بولې؟
د لوی لالا تندۍ ورین شو او په خندا یې ورغبرگه کړه:
نه، بچیانو! دا د قیامت نښانې نه، بلکي ستاسي حرامیتوب دی.
د لوی لالا خندا ټول شاگردان هک پک کړل، ځکه دا له تېرو څو کالو راهیسي
د شاگردانو په مخ کي د هغه لومړۍ خندا وه. په دې وخت کي کمال شاگردانو
ته په فاتحانه ډول وکتل او داسي یې وښووله چي شرط یې وگاټه.
نن کمال له شاگردانو سره شرط تړلی و، چي لوی لالا به خامخا خندوي، ځکه
یې نو درې څرمبڼکياني په بېلابېلو رنگونو لړلي وڀ.

د معلم خيرو قره قلبي خولۍ *

داسي شپه به نه وه چې زمور په كلي كې به چغال (سورلنډي) يو چرگ نه و خوړلی. سهار مهال چې به د كلي خلك تر لمانځه وروسته د جومات تر مخ پيتاوي ته سره راټول شول، نو خامخابه د نورو خبرو تر څنگ د چغال په باب هم يوڅه ويل كېدل. چا به ويل: ”تېره شپه بيا زمور كور ته د ناځوانه زوی چغال راغلی و او زما پر كولنګي چرگ يې حمله وكړه. د خدای فضل و چې په كړهاري يې له خوبه راوښي شوم او د كور غولي ته راووتم. توره تياره وه او بل مې نو سترګي هم له خوبه وې، چندانې مې شى نه لیده، خو بيا مې هم دومره وكړه چې په چغال پسي مې پښې او لاسونه وټكول او په زوره مې ”هاها“ وكړه. چغال هم ووېرېده، چرگ يې پر بڼود او وتښتېد.

چرگ چې مې راواخيست، نو مازي غوناشكي يې وهلې (ساه په كښي چلېده). ما هم دغسي چرې ته لاس كړ او حلال مې كړ. ”بل كليوال به بيا ويل: ”ياره ته خو لاښه يې، غوښي يې په ښه درغلې، مور بېچاره گان وگوره، دا مو دريم چرگ دی چې چغال يې راڅخه وړي، ولاکه مو يې بڼکه هم ليدلې وي.“ لنډه دا چې بل كليوال به هم دې ته ورته شكایت درلود.

چغالان خو په كلي كې ډېر ول، خو كورونو ته به تل يو چغال راته، ځكه نو خلكو داسي گومان كاوه چې دا ټول چرگان به يو چغال خوري. چغالانو به د

* د دې طنز سوژه له يوې ولسي كيسې څخه رااخيستل شوې ده.

شپې د کلي چرگان خوړل او د ورځي له خوا به د کلي په شا و خوا باغونو کي پټ ول.

هغو باغوانانو، چي په باغونو کي به يې کار کاوه، کله چي به يې يو چغال وليد، نو لاسونه به يې سره وټکول او په زوره به يې نارې کړې، هلې! چغال دی، مه يې پرېږدئ، هله پلانيه ستا خوا ته درغی راگرځوه يې چي درڅخه ولاړ نه شي! ټولو کليوالو هڅه کوله چي چغال ونيسي او د چرگانو خوړلو غچ ځني واخلي.

يوه ورځ يوه باغوان يو چغال ونيو او هغو کليوالو ته يې راوست چي د مسجد مخ ته به يې تل له چغال څخه سر ټکاوه. د چغال په ليدو ټولو داسي گومان وکړ چي بنايي دا هماغه چغال وي چي د شپې زمور چرگان خوري. يوه کليوال وويل: ”راځئ د کلي ټول سپي راولو او ورخوشي يې کړو چي ځای پر ځای يې اندياري - اندياري او سره خيري کړي“. بل کليوال وويل: ”يو ځای يې وترئ او دخوراک شی مه ورکوئ چي له لوري مړ شي“.

لنډه دا چي د چغال د سزا په اړه ډول - ډول لاري او ليکي وړاندي شوې. په دې وخت کي ”معلم خيرو“ چي پر يوه زاړه بايسکل سپور، پينه کړی پتلون يې اغوستی او يوه شور بډلې د قره قل خولۍ يې پر سر وه، رابنکاره شو. د معلم خيرو په ليدو ټولو کليوالو ناره کړه: ”هغه دی معلم صاحب راغی. راځئ دی هم وپوښتو چي چغال ته څه ډول سزا ورکوي؟ معلم خيرو ساه په اوږو شړله او داسي بنکار بده چي ډېر سترې او خورا له ليري ځايه راغلی دی. معلم خيرو يوه شپه لگيا و او خپل ”سهراب“ بايسکل يې يوه دېوال ته تکیه کړ. تر روغېر وروسته کليوالو د چغال کيسه ورته وکړه. معلم خيرو هم سمدلاسه خپله د قره قل خولۍ له سر څخه ليري کړه، يو ځل يې د چغال پر سر ور کښېښووله او بيا

يڀي بڀرته خپله پر سر ڪڙه. بيا يڀي پڙي د چغال پر غاڙه وروچاوه او خوشي يڀي ڪڙ.

په دڀي وخت ڪي خلڪو شور او غالمغال جوڙ ڪڙ چي معلم صاحب د خدای لپاره دا دي خه وڪڙل؟ زمور. نهه منه اوڙه دي را يوه پتيره ڪڙل. مور. دا چغال په خه تڪليفونو او خواريو نيولي و او تا بڀرته روغ رمٽ پر بنسود؟ معلم خيرو وويل: ”د ده لپاره تر دڀي بله لويه سزا نشته چي د معلم خولي يڀي پر سر شوه. دا چغال به په ٽول ژوند ڪي د روزي خاوند نه شي. تر دڀي وروسته چي چرگان گردهره په غاڙه وروخڙوي، نو هم به د ده په نصيب ڪي نه وي.

په خپل ټول ژوند کي دومره نه وم وپربدلي

دا مي لومړی وار و، چي کابل ته تلم. نه مي موډ د کابل پر موډ برابر و او نه په پارسو ژبه پوهېدم. بس لکه "شادگل" په ښار کي مي يوې او بلي خوا ته هېښ پېښ کتل. اخر راغلم په "ده افغانانو" کي مي په يوه هوټل کي کوټه ونيوله. کوټه د هوټل په درېيم پوړ کي وه، چي خورا کبرې وږې او نری زینې ورختلي وې.

يوه ورځ په زينو کي کښته کېدم، پام مي نه و، چي له يوه ځوان سره مي اوږه ولگېده. له دې سره سم ځوان له خولې څخه لاس واخيست او ښکښل يې شروع کړل، په نورو خبرو يې پوه نه شوم، خو دا يوه خبره مي يې په ياد ده چي ويل يې: او دهاتي او خر! انسان واري راه برو! زه هېښ پاته شوم، چي دی خو خور شوی هم نه دی، دومره بد - رد ولي وايي؟ ما چي هر څه په ارامۍ قانع کاوه، خو دی د دې پر ځای چي خوله ونيسي، لايې زور اخیست. نه پوهېرم چي زما په ژبه نه پوهېده او که يې هسي جگړې ته هوا شوې وه. ځوان ښه لوکسه دريشي اغوستې وه، ښه خوشبويي يې ولاړېده، بوتونه يې تازه رنگ کړي ول او د سر وپښتان يې د (تېرې نام) پر موډ جوړ کړي ول، له ظاهري ښې خورا مهذب او لوستی ښکارېده، ما هيله نه درلوده چي داسي د کوڅې ښکښل به وکړي.

زه کليوال سپري يم، برېتونه مي ډېر خوښېږي. د کابل په اړه مي دا لنډۍ اور بدلې وه چې: (کابل ته مه وايه چې وران شي - په کښي پراته دي ښه ځوانان کاره برېتونه). خدای خبر چې دا لنډۍ به د څه مهال وي، خو ما داسي فکر کاوه چې د کابل ځوانان به اوس هم کاره کاره او چنگ چنگ برېتونه لري، مگر دې ځوان ته چې مي وکتل، برېتونه يې داسي پاک خړولي ول، لکه شکولي چې يې وي. دی په ونه لوړ او ښه غښتلی ښکارېده، خو زما چندان پری (جسامت) نه و او بل نو مسافر سپري وم، له جگړې به مي څه غوښتل، خو دا چې د ده ښکښل ډېر شول، نو زما زغم هم ختم شو او لاس مو سره واچاوه. دا چې زه په لوړه او دی په کښته زینه کي ولاړ و، نو زما له خوا په يوې کوچنۍ تېله په زينو کي ولوبد او کالي او وېښتان يې په خاورو ککړ شول. ځوان له درده سور او شين واوښت او له زينو څخه د کاراته باز په ډول په يوه توپ راپورته شو، له راپورته کېدو سره سم يې جېب ته لاس کړ.

که رښتيا ووايم، نو له وارخطايۍ څخه مي په بدن کي وينه وچه شوه. ما ويل ياخدایه! ته مي ساتندويه شي. په زړه کي مي ويل چې اوس به له جېبه چاره، تفنگچه او که به بله خطرناکه وسله راوباسي. زه په دې خاطر هم واښ او غوزی (وارخطا) شوم، چې يو خو کمزوری او بل نو تش لاس وم. بيا مي وويل چې اوس خو خدای راوستلې ده، هر څه چې پېښېږي. بس ځان مي دفاع ته چمتو کړ، خپل پتو مي سره ومروړه، ما ويل که د چرې وار يې راباندي کاوه، نو پتو يې يوڅه مخه نيولای شي او که تفنگچه وه، نو توکل مي پر خدای دی. په دې وخت کي مي وليده، چې ځوان له جېب څخه يو شی راوايست، چې د څرمني

په پوڻن کي نغبتی و. که رښتیا ووايم، نو د بدن وښتانه مي جگ جگ ودرېدل. ټول پيران او وليان مي راوننگول، بس يوازي مي دې ته انتظار کاوه، چي کله به مي د تفنگچې مرمی په ځيگر کي ولگېږي. بس نواجل مي نه و راغلی، خدای وساتلم؛ ځوان د څرمني له پوښن څخه هنداره او رمنځ راوايستل او ژر-ژر يې د خپل سر د وښتانه په رمنځولو پيل وکړ.

ترافڪ ڪاڪا! وگوره مور. دلته پٽ يو

موٽر په ڊڀري چٽڪي سره روان و او خورا ڊڀره سپرلي يي اڃيستي وه،
خوڪيانئي، د خوڪيانو تر منڃ ڪوڃهه او چت يي ٽول ڊڪ و. دا خو لا ڃهه چي د
موٽر په زينو او شا و خوا پوري يي هم ڊڀر خلڪ ڇڙپدل. موٽر چي به پر ڪوم
تمڃاي ودر ٻڌ، نو يوڀي ڊلي خلڪو به وروڃغاسٽل او موٽر به يي له ٽاپرونو ڃهه
بيا تر چت پوري داسي پٽ ڪڙي، چي يوازي به د خلڪو يوه ڊله ترسترگو ڪڀده.
که ڃهه هم پر ٽوله موٽر باندي دومره خالي ڃاي نه و چي چا دي لاس ورپوري
نيولي وای، خو بيا چي به هم ڪلینر د سرڪ پر غاڙه ڃوک وليد، نو بي واره به
يي ناري ڪڙي: ”بنار والا، بنار والا، هلي وڃڙي، ٽولي خوڪيانئي خالي دي.“ په
موٽر کي دننه هم دومره ڃاي نه و، چي سڙي دي پنبه اپنبي وای. په موٽر کي
پر انسانانو سربيره وزي، پسونه او چرگان هم ول. د موٽر په شا کي چي ڃوڪي
يي ڃيني ليري ڪڙي وې، د شلومبو غڙ کي پرتي وې، چي يو ڃو سڀين سڙي
بنڃي يي ڃنگ ته ناستي او په تور پروني کي يي يوه يوه سترگه بنڪاره ڪڙي
وه. ڪله چي به موٽر پر يوه ڪنده يا پوٽڪي (جمپ) ورغي، نو د انسانانو د فضل
خدايه، د پسونو او وزو امبا امبا او چرگانو ڪڙهاري به گڏ واور ٻڌل شو. ورسره به
د غڙ ڪو چرپ و چروپ هم تر غور شو.

په دغه اشپير (غالمغال) کي مي د ملڪ سالو اڪا غڙ وپڙانده، چي ڪلینر ته يي
ويل: ”دا به زما سره بڃي وڙ نه وي، چي په ڊي سڀينه ڀيره او رڀڙدلو لاسو
چت ته وڃڙم. يوڃوان راولاڙ ڪڙه او چت ته يي وڃڙوه. ڪلپنر ورته وويل:

”ستا بېخي ډېري خبري زده دي. دومره چي ځان درباندي گران دي، نويو شخصي موټر واخله. څه ژر وخپزه چي ناوخته دي!“ خو ملک اکا بيا زاری او جگۍ ورته شروع کړې، چي مه کوه په چت کي ډېر ساړه دي، ناروغه کېرم. ملک کاکا خپله رېره په مټ کي ونيوله او کلينر ته يې د پټکې په ډول وويل: ”گورئ ارمان به وکړئ! هو! قسم په خدای چي ارمان وکړئ!“ کلينر په خندا وويل: ”بوډا سپری يې، بېله دغو باتو نو ستا نور څه په وسه پوره دي! کلينر له دې سره سم پر موټروان غږ کړه چي څه له خيره! ملک کاکا له ناچاره د موټر د شا په زينو پوري وڅرېده، دوو کلينرانو ورباندي حمله کړه او د غوتي په شان يې د موټر چت ته وروغور ځاوه. د ملک کاکا د خبرو دا اخري جمله مي تر غور شوه: ”خير دی، په بناړ کي به يې سره گورو!“ موټر خورا په چټکۍ سره روان و، ځکه چي اوس له هغو تمځايونو څخه تېر شوی و، چي معمولاً به هلته د موټر لپاره خلک درېدل. دا چي لاره اوږده وه، نو ځينو سپرليو ته خوب ورغلی و او ځينو بيا نسوار کړي او سرونه يې کښته ځړولي ول. په دې وخت کي کلينر ناڅاپه پر موټروان غږ کړه: صبر وکړه استاده سوار ي دی!

له دې سره سم موټروان بړیک ته پښه ورکړه او درز شو، موټر ودرېد. د چا لنگوټه په غاړه کي راولوېده او د چا بيا تندي د موټر له مخامخ سيټ سره ولگېد. ټولو په ډېري وارخطايۍ سرونه جگ-جگ ونيول او په موټر کي د فضل خدايه! فضل خدايه! نارې شروع شوې.

موټروان کلينر ته وويل چي سپرلی کومه ده؟ کلينر د سپرک پرغاړه د جوارو ځمکي ته اشاره وکړه او ويې ويل: هغه سپری نه وينې چي په جوارو کي ولاړ

دی او مور ته لاس بنوروي. له دې سره سم موټروان او سپرليو په گډه د هغه سپرې خوا ته سترگي واړولې. سپرې ځای پر ځای ولاړ و او يوازي يې د موټر خوا ته لاسونه بنورول. اخر کلينر له موټره ورکښته شو، گوري چي په جوارو کي يو خر ولاړ دی، په جوارو يي بڼه ځان مور کړی او د غورو په بنورولوسره له ځانه مچان شپي.

موټروان او ځينو سپين ږيرو کلينر ته ښکښل شروع کړه او موټر بېرته د ښار پر خوا روان شو. کله چي ښار ته نژدې شو، نو کلينرانو د چت پر سپرليو نارې کړې: هلې ټول پرېوزی، چي ټرافيک مو ونه ويني، که يې وليدلاست، بيا مور جريمه کوي. کلينرانو ملک کاکا او نور سپرلي د موټر په چت کي د پسو په شان سره واوډل او پرې يې ايستل. کله چي موټر هغي څلورلاري ته ورسېده، چي هلته به اکثره وخت د ټرافيکي پوليسو مدير په خپله ولاړ و، نو ملک کاکا د موټر له چت څخه سر راپورته کړ او په خندا يې د ټرافيکي پوليسو مدير ته داسي ورغږ کړه: ”ټرافيک کاکا! آ ټرافيک کاکا! ماته وگوره، دا دی زه دلته يم. يوازي زه نه يم، مور لس - پنځلس کسان دلته د موټر په چت کي پټ يو!“

د ملک کاکا له خبرو سره سم نورو سپرليو هم سرونه راپورته کړل. د مدير چي ورته پام شو، نو په ډېر درد يې موټر ودراره او پر موټروان يې سترگي راغتي کړې. څو د غوږ پېچونه يې ورکړل او بيا يې د جريمې پارچه ورکړه. په دې وخت کي موټروان او کلينرانو په گډه پر ملک کاکا مخ راواړاوه او ويې ويل: ملک کاکا ولي؟ خدای دي خوار کړه، څوک داسي کوي؟ په لوی لاس دي دومره تاوان راورساوه! ملک کاکا ورته وويل: خدای دي تاسي خوار کړي چي نه د

سڀي ڇنگه مڊالونه وگتيل؟

سڀين ٻيري مخ گورئ او نه د معذوره، دغسي درسره بنايي. نه مي درته وويل
چي ما چت ته مه خبروئ؟

واه واه، ډيمو کراسي !

رئيس عبدالله خان په خپلو ټولو رسمي چارو کي خورا جدي او ديکتاتور و چي هيچا هم سر نه شوای ځني پورته کولای. دی په عمر پوخ، په ونه لوړ او خورا غټ برېتونه يې درلودل. کله چي به ډېر درد ورغی، نو يو برېت به يې بنسور بده. د خطر له دې زنگ سره د نوموړي رياست ټول کار کوونکي بلد ول. پر دغه مهال به هر چا هڅه کوله چي ځان ورسره مخامخ نه کړي، په تېره بيا د دفتر چپر اسيان، څو کيداران، موټروانان او اشپزان خو به له ډاره لکه پانه داسي رپرېدېدل. عبدالله خان د موډ او فېشن هم خورا شوقي و. کله چي به بازار ته نوې دريشي او يا نوي ماډل بوټ راغی، نو ده به خامخا رانيوه. ده سينگار او فېشن د ډيمو کراسي يوه نه بېلېدونکې برخه گڼله او کله چي به بازار ته د فېشن يو نوي شی راغی، نو بې واره به يې دا خبره تر خوله ووته: واه واه ډيمو کراسي !

ده د مژگان په نوم يوه سکرټره هم درلوده چي له سينگار سره يې خورا جوړه وه. ان دا چي کله به يې يو گيلاس چای او يا اوبه هم وڅښلې، نو ژر به تشناب ته ولاړه او د خپلو شونډو رنگ (لب سيرين) به يې تازه کړ او اکثره وخت به يې اناري رنگ لب سيرين استعمالاوه. که څه هم په نوموړي رياست کي نورو بنځو هم کار کاوه، خو د مژگان په شان يې په ځان گوته نه وهله، ياني خپل سينگار ته يې دومره ډېره پاملرنه نه کوله.

يوه ورځ په دغه رياست کي بېړنۍ غونډه رابلل شوې وه. عبدالله خان له موډه سره سمه او نوې دريشي اغوستې او د غونډې تالار ته راغی. د ده له راتگ سره سم د غونډې ټولو برخه والو په برېتوکي وځنډل. که څه هم له خدا سره چاودل، خو له ډاره هيچا هم زړه نه شوای کولای چي په زوره وځاندي. عبدالله خان شو واره له هغوی څخه د خدا علت وپوښت، خو هيچا هم ورته ونه ويل چي دوی ولي ځاندي؟ اخر عبدالله خان دومره پوه شو چي خبره په ده کي ده. تندي يې تريو شو، غونډه يې د پنځو دقيقو لپاره وځنډوله او له تالاره راووت. خپل د کار دفتر ته راغی او بوټونه، پتلون، کورتي، کميس او نېکټايي يې بڼه په ځير سره وکتل، بيا يې له ځان سره وويل: ”عجبه ده، زه نه پوهېرم چي دا خلک ولي ځاندي؟ په ما کي خو داسي څه نشته، چي د خدا دي وړ وي. دا خلک لېوني شوي دي، که څنگه چي بې ځايه ځاندي؟“. له دې سره سم د تشناب خوا ته روان شو، هلته چي ورسېد، نو هينداري ته ودرېد. گوري چي سپين برېتونه يې په لب سيرين سره دي. ژر - ژر يې خپل برېتونه پاک کړل او په داسي حال کي چي له درده يې يو برېت ښورېده، له تشنابه راووت. په دې وخت کي مژگان په ټيليفون کي له يو چا سره خبري کولې. کله چي يې عبدالله خان وليد چي درد ورغلی دی، نو له ډبري وېري يې د ټيليفون غورۍ (گوشکه) له لاسه ولوېده، په ډبري عاجزۍ د مېز ترڅنگ ودرېده او وېي ويل: رئيس صاحب ډېر وبخښئ! ما فکر کاوه چي تاسي به په غونډه کي تشریف لرئ. عبدالله خان وويل: نه خير دی پروا نه لري.

سڀي ڇنگه مڊالونه وگڻيل؟

عبداللہ خان پر خپله څوکی کنبښناست او د ټیلیفون غوړی یې راپورته کړه چې پر ټیلیفون یې سمه کنبښږدي. په دې وخت کې یې پام شو چې د ټیلیفون غوړی هم په لب سیرین سره ده. عبداللہ خان لومړی د غوړی لب سیرین او بیا مږگان ته په ځیر - ځیر وکتل او هغې ته یې داسې وښووله چې زما بر ټونه هم د ټیلیفون په گوشکه سره شوي دي. په دې وخت کې بیا د عبداللہ خان یو بر ټ په ښور ېدو شو.

ياره افرين ! دې ته نو مړی وايي

د غونډې وياند دريغ (سټيج) ته راپورته شو، غاړې يې تازه کړې او ويې ويل: درنو حاضرينو، اغلو او بناغلو ! د غونډې مشر مېلمه، وزير صاحب، د ولسي جرگې غړيو، د بهرنيو هېوادونو سفيرانو، ژورناليستانو، فرهنگيانو او نورو درنو مېلمنو ته د زړه له کومې بڼه راغلاست وایم. ستاسو ټولو څخه د زړه له کومې مننه کوو، چې زموږ د اخبار په لومړۍ کليزه کې مو برخه واخيسته. اوس دا دی د پروگرام په دې برخه کې د اخبار مسوول چلوونکي ته بلنه ورکوو چې سټيج ته تشریف راوړي او تاسي ته خپله عالمانه وينا واوروي.

د اخبار مسوول چلوونکي، چې په تالار کې د خلکو په درنو چکچکو بدرگه کېده، خپلې خبرې داسې پيل کړې: ”زه نن دومره خوشاله يم چې تاسي ته يې نه شم بيانولای، نه پوهېږم چې خپلې خبرې له کومه ځايه راپيل کړم؟. له څه مهاله راهيسې چې زموږ امنيتي ځواکونه افغانستان ته راغلي، گڼ شمېر لاسته راوړني او برياوې مو درلودلې دي چې يوه بريا يې همدا اخبار دی. پروسېر کال، همدا نن ورځ چې موږ د اخبار لومړۍ گڼه چاپ کړه، نو په خوا او خاطر کې مونږ به په لنډ وخت کې دومره اوږده لار ووو. نن موږ وياړو چې زموږ اخبار د افغانستان په هر گوټ او هره سيمه کې لوستونکي لري.

موږ د تېر يوه کال په بهير کې له خپلو درنو لوستونکو څخه (۱۰۰۰) ليکونه، (۳۰۰) ټيليفونونه او (۵۰۰) برېښنالیکونه ترلاسه کړي دي. د دغو ټولو

لوستونکو گډه غوښتنه دا وه چې د اخبار د چاپ شمېر دي ډېر شي، چې مور. هم د دوی له غوښتنو سره سم د خپل اخبار د چاپ شمېر لس برابره ډېر کړ. تاسي د سټيج تر څنگ زموږ څلور تنه درانه مېلمانه گوري، دوی نه يوازي دا چې زموږ د اخبار دايمي لوستونکي دي، بلکي همدا د دوی برکت دی چې نن مور. په هيواد کي دومره ډېر لوستونکي لرو. مور. خپل اخبار دوی ته لېرو او بيا يې دوی پر خلکو وبشي، دا چې افغانان ډېر بې وزله دي، نو مور هم دوی ته اخبار وړيا ورکوو. دا چې زموږ د لوستونکو د ليکونو، ټيليفونونو او برېښنالیکونو ډېره برخه په نوموړو مېلمنو پوري اړه لري، نو مور هم دوی هر يوه ته يوه جايزه، چې يوه يوه جوړه دريشي او زر ډالره دي، په پام کي نيولي دي. هيله ده چې دوی زموږ دغه کوچنی تحفه ومني. اوس له محترم وزير صاحب څخه هيله کېږي چې زموږ درنو مېلمنو ته جايزې ورکړي.“

وزير، چې د غونډې برخه والو ورته تودې چکچکي کولې او د کوچنيو هلکانو او نجونو يوه گروپ پر جايزه گټونکو باندي گلان شيندل، مېلمنو ته جايزې ورکړې. تر دې وروسته د غونډې وياند له يوه مېلمه څخه، چې لالو ماما نومېده، وغوښتل چې د نورو مېلمنو په استازيتوب د اخبار پر محتوا خبري وکړي.

لالو ماما، چې غوږ کالي يې اغوستي وه، دريځ ته راوړل شو، د ښي لاس دوې گوتي يې په بريښه کي راتپري کړې او خپلي خبري يې داسي پيل کړې:

”زه نن سهار دوکان ته ولاړم، چې ټيليفون راغی ويل د اخبار دفتر ته راشه، جايزه درته راوتلې ده.“

زه خبر نه وم چې په يو داسي لوکس هوټل کي به غونډه وي او دومره لوی خلک به په کښې وي، کله نو ما به د کار کالي تبديل کړي وای. تر دې خبري پوري زما يوه کيسه راياده شوه. وايي چې يوه ډاکټر ناروغ ته خورا ډېره دوا ورکړه او ښه غوښتن فیس يې هم ځني واخيست، بس نور يې څه کوي چې د ناروغ کور يې پر چرگه ور بار کړ. ناروغ چې يو د پيسو له خوا تاواني شوی و او بل ناروغی هم وار خطا کړی و، ورو وويل: ډاکټر صاحب! ايا دا درمل به گټه راته وکړي؟ ډاکټر چې د فیس پيسې په جيب کي اچولي وې، په خدا وويل: ياره ماته خو يې همدا اوس لا ډېره گټه وکړه، خو ستا په باب نو نه پوهېږم چې گټه به درته وکړي کله؟ نو دا چې دا اخبار به د شتمنو خلکو لپاره څومره گټور وي، زه نه پوهېږم، خو زما لپاره ډېر گټور دی، دومره گټور چې زما گټه يې دوه برابره کړې ده او نننۍ جايزه خو لاهلته پر پرده. يوه بله کيسه مې هم راپه ياد شوه، يو وخت يو لوی خان مړ شوی و، چې په اسقاط کي يې غريبانو ته خورا ډېري پيسې ورسېدې. په لاره کي يو طالب چې شاعر هم و، د پنځو سوو افغانيو لوت (نوټ) رانېکاره کړ، ويل دا دی وگوره! ”هر سړی هم پښې اوږدې کاندې وای مړ يم— جار قربان شم د حاجي صاحب له مړي“. نور خلک هم وايي چې مور اخبار چلوو، اخبار خودې ته وايي چې خلکو ته ډوډۍ ورکړي.

د لالو ماما د خبرو وروستۍ جمله له تودو چکچکو سره مل شوه. د اخبار مسوول چلوونکي، چې په سره مخ کي يې شنې سترگي برېښېدلې، په خدا وويل: که مهرباني وکړئ د اخبار د محتوا په باب لږ تبصره وکړئ او دا هم ووايست چې دې اخبار څنگه ستاسي عايدات دوه برابره کړل؟

د مسئول چلوونکي خبري لالو ماما ته وژباړل شوې. لالو ماما يوه شېبه غلی و، بيا يې د بني لاس دوې گوتي په زيره کي راتبري کړې، څټ يې وگراوه او ويې ويل: ياره زه خو سواد نه لرم، چي د اخبار په باره کي خبري وکړم، په دې چي زما له دې خبرو سره گرسره کار نشته او که ايمان په ترخه کي کبني نه ږدم او رښتيا ووايم، نو زه د جلبيو والا مشر يم، دغه بل مېلمه د نانوایانو مشر دی او دغه نور دوه مېلمانه د کباب او پېره کيو والا مشران دي. مور به پخوا په کاغذي او پلاستيکي کڅوړو کي خلکو ته جلبی، کباب، ډوډی او پېره کي ورکول. تاسي ته خو معلومه ده چي اوس ډېره گراني ده، په هيڅ شي خوله نه پوري کېږي، کار و بار هم په ټپه ولاړ دی، يوه افغانی تر سل منه ډېره لاندي ده، خو اوس چي دغه اخبار چاپېږي، مور هم جلبی په دغه اخبار کي نغاړو او خلکو ته يې ورکوو، نو په دې ډول د کڅوړو پيسې راپاته کېږي. د دې اخبار يوه ښېگڼه دا ده چي ښه غټ او پاني يې هم ډېري دي، يوه گڼه يې د څو کېلو جلبيو لپاره بس ده؛ کاغذ يې هم ښه پنډ دی، غوړي نه ورڅخه څڅېږي او چاپ يې هم ډېر ښه دی، رنگ نه بايلي. زه په پای کي د دې اخبار ادارې ته دا وړانديز کوم چي د اخبار شمېر دي دوه برابره نور هم ډېر کړي، ځکه چي پرون زما دوکان ته د جلبيو رانيو لپاره، د لنډې مېوې د سوداگرو مشر راغلی و، ويل هغه مېوه، چي مور يې بهرنيو هېوادونو ته لېږو، غواړو چي په کرېتونو او صندوقونو کي يې دغه اخبار اوار کړو.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**